

JÕHVI VALLA JA TOILA VALLA ÜHINEMISE ANALÜÜS

Oktoober 2024

Sisukord

Sisukord	1
Sissejuhatus ja metoodika	2
1 Ruumimuster ja rahvastik	3
1.1 Ruumimuster	3
1.2 Rahvastikuarengud omavalitsustes ja piirkondades	5
1.3 Rahvaarvu prognoos	12
2 Hallatavad asutused ja teenuste korraldus	13
3 Varad ja osalused	18
3.1 Osalused juriidilistes isikutes	18
3.2 Varad	19
4 Finantsvõimekus ja investeeringud	20
4.1 Eelarved ja finantsvõimekus	20
4.2 Eelarvestrateegiates planeeritud investeeringud	23
4.3 Muud investeeringud	26
4.4 Omavalitsuste vaheline arvlemine	26
5 Ühinemise mõjud	29
5.1 Ühinemise mõju Jõhvi ja Toila vallale	29
5.2 Ühinemise plussid ja miinused ning võtmetegurid	32
5.3 Ühinemisega seotud muud aspektid	37
5.4 Lõppjärelused	40
Lisa 1. Intervjuudes osalenute nimekiri	41

Sissejuhatus ja metoodika

Jõhvi ja Toila vald on alates 2022. a lõpust pidanud ühinemisläbirääkimisi, mille tulemusena valmis 2024. a alguses ühinemislepingu projekt, mis sama aasta suveks jõudis avaliku väljapanekuni. Ühinemislepingu projektis on valdkondade kaupa välja toodud avalike teenuste arendamise põhieesmärgid, kuid põhiosas on kavandatud ühendomavalitsuse arendamine jätta juba selle uute juhtide kätte. Samas leidsid 2024. a suvel mõlemad vallad, et enne lõplike otsuste langetamist on vajalik luua selgem ning kontsentreeritud prognoospilt tulevase ühendomavalitsuse majanduslikust suutlikkusest ja sotsiaaldemograafilisest profiilist. Selle eesmärgi täitmiseks on tellitud käesolev analüüs, mis on ühtlasi mõeldud abivahendiks nii praegustele kui tulevastele otsustajatele.

Käesolev analüüs annab koondülevaate ühinevate omavalitsuste ruumimustrist ja rahvastikust (peatükk 1), hallatavatest asutustest ja teenuste korraldusest (peatükk 2), varadest ja osalustest (peatükk 3) ning eelarvest, finantsvõimekusest ja planeeritavatest investeeringutest (peatükk 4). Viies peatükk keskendub ühinemise võimalikele mõjudele, sh peamistele plussidele ning ohukohtadele.

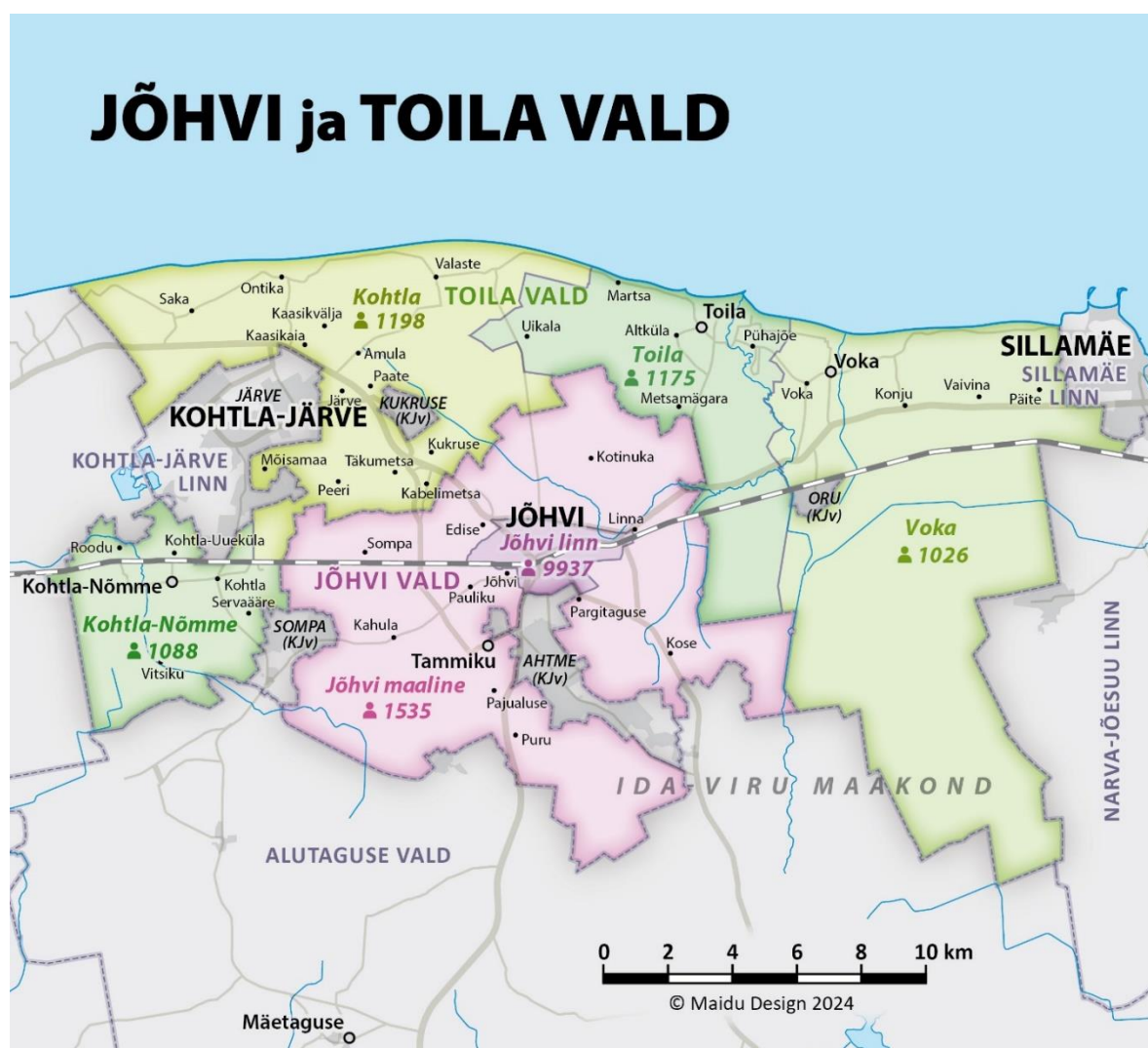
Metoodiliselt lähtub analüüs eelkõige omavalitsuste poolt esitatud andmetest (varad ja osalused, eelarved, eelarvestrateegiad ning planeeritavad investeeringud jms) ning avalikes andebaasides (rahvastikuregister, EHIS, omavalitsuste kodulehed jms) sisalduvast infost. Täiendavalt viidi analüüsi koostamise raames läbi fookusgrupi arutelud mõlema omavalitsuse juhtkonnaga ja kolm personaalintervjuud väliste ekspertidega (vt lisa 1). Fookusgrupi arutelude ja intervjuude raames kaardistati ühinemisega seonduvaid võimalikke plusse ja miinuseid, fookusteemasid, mis vajavad tähelepanu ühinemise eelselt ja -järgselt, võimalikke kitsaskohti ühinemise järgsel toimimisel ning investeeringute vajadusi.

Käesolev analüüs on koostatud konsultatsiooniettevõtte OÜ Cumulus Consulting poolt perioodil august-september 2024. a. Koostajad avaldavad tänu mõlemale omavalitsusele ja protsessi panustanud ekspertidele!

1 Ruumimuster ja rahvastik

1.1 Ruumimuster

Jõhvi vald on 124 km² suuruse pindala ja u 11 500¹ elanikuga omavalitsus, mis moodustus Jõhvi linna ja Jõhvi valla ühinemise tulemusena 2005. aastal. Valla keskuseks on Jõhvi linn, lisaks on vallas Tammiku alevik ja 11 küla. Jõhvi valda on peetud Tallinna, Tartu ja Pärnu kõrval üheks Eesti regionaalseks keskuseks, kuna sinna on koondunud mitmed laiemat regiooni teenindavad asutused, kuid samas pole vastaval määratlusel selget juriidilist alust. Toila vald moodustati 2017. aasta Eesti omavalitsuste haldusreformi käigus Kohtla valla, Kohtla-Nõmme valla ning senise Toila valla ühinemisel. Valla pindala on u 266 km², elanike arv on u 4500. Vallas on üks alev (Kohtla-Nõmme), kaks alevikku (Toila ja Voka) ning 27 küla. Valla keskuseks on Toila alevik. Ühinemise tulemusena tekiks Ida-Virumaa keskregiooni u 390 km² suurune ja u 16 000 elanikuga omavalitsus (vt joonis 1).

Joonis 1. Jõhvi ja Toila valla piirkonnad

¹ Siin ja edaspidi rahvastikuregistri andmed seisuga 1.01.2024 (kui ei ole märgitud teisiti)

Ajalooliselt on tegemist tihedalt seotud piirkonnaga. Aastatel 1939–50 kuulus enamuse tänase kahe valla territooriumist (v.a Jõhvi linn, toonane Kohtla vald, enamuse Järve vallast ja mõned idapoolsed asustusüksused) ühe omavalitsuse - Jõhvi valla, koosseisu. Järgnenud 75 aastaga on suures ulatuses muutunud nii piirkonna asustusmuster, haldusstruktuur, mitmekordistunud rahvaarv, tekkinud uued linnad (Kohtla-Järve, Sillamäe jt) ning arenenud tööstus.

Geograafiliselt ja funktsionaalselt on Jõhvi ja ühinemiseelne Toila vald (Toila ja Voka piirkonnad) tugevalt seotud, tegu on klassikalise keskus-tagamaa süsteemiga, kus töökohad ja paljud spetsiifilised era- ja avalikud teenused on keskuses (Jõhvi linn). Toila ja Voka piirkonnad moodustavad tagamaa, suur osa nende piirkondade elanikest on igapäevaselt läbi pendelrände seotud Jõhvi linnaga. Kohtla ja Kohtla-Nõmme piirkonnad on samuti eelkõige nn elukeskkonna-alad, kuid nende jaoks on asukohast tulenevalt arvestatav tõmbekeskus ka Kohtla-Järve linn (Järve linnaosa). 2017. aasta haldusreformi tulemusena tekkinud Toila valda on peetud geograafiliselt ebamõistlikuks just seetõttu, et tegu ei ole funktsionaalselt seotud ja loogilise moodustisega (vt ka haldusreformi seireraport 2022²). Seega lahendaks käesolev ühinemine vähemalt osaliselt 2017. a haldusreformiga tekkinud „ebakõla“.

Ruumimustri puhul tuleb ka tänaste Jõhvi ja Toila valdade ühinemise järgselt arvestada mitmete eripäradega. Lisaks asjaolule, et Kohtla-Nõmme ning osaliselt ka Kohtla piirkond on seotud Kohtla-Järve Järve linnaosaga on omakorda Jõhvi vallaga tugevalt seotud Kohtla-Järve Ahtme linnaosa (u 15 000 elanikku), samuti jäävad praeguse Toila valla territooriumi sisse Kohtla-Järve Oru ja Kukruse linnaosad. Samas pole vähemalt lähimas perspektiivis ette näha, et võimalik haldusterritoriaalne reform võiks sisaldada ka Kohtla-Järve linnaosade võimalikke liitmisi ja/või ühinemisi.

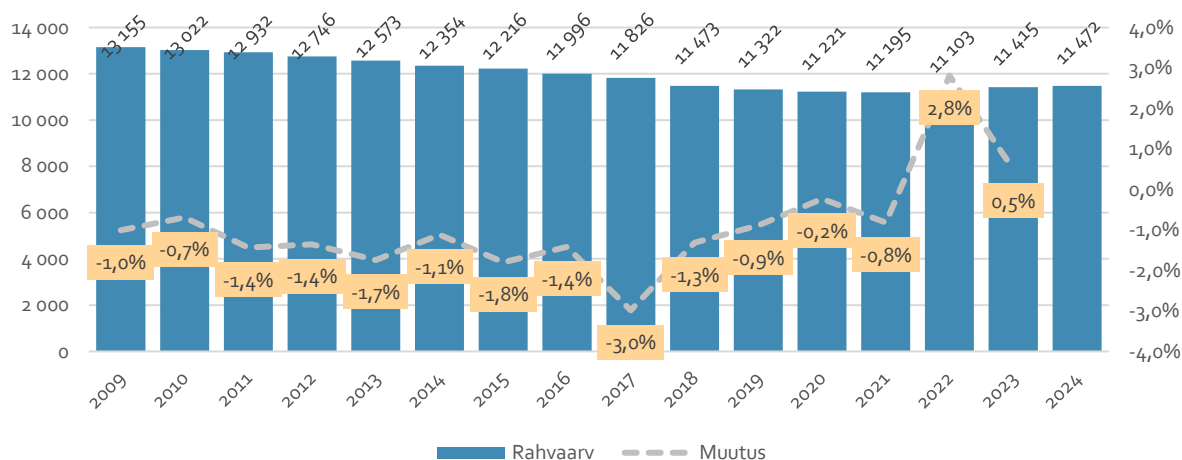
Koondhinnanguna saab väita, et tänase Jõhvi ja Toila valla ühinemine on geograafiliselt ja ruumimustri vaates kahtlusteta mõistlik, kuna arvestavas osas on tegu keskus-tagamaa omavalitsusega. Eripäraks jääb ka võimaliku ühinemise järgselt Kohtla-Nõmme ja osalt Kohtla piirkonna jaoks teine omavalitsuse väline tõmbekeskus (Järve linnaosa).

² https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2022-10/HR%20seireraport%202022_o.pdf

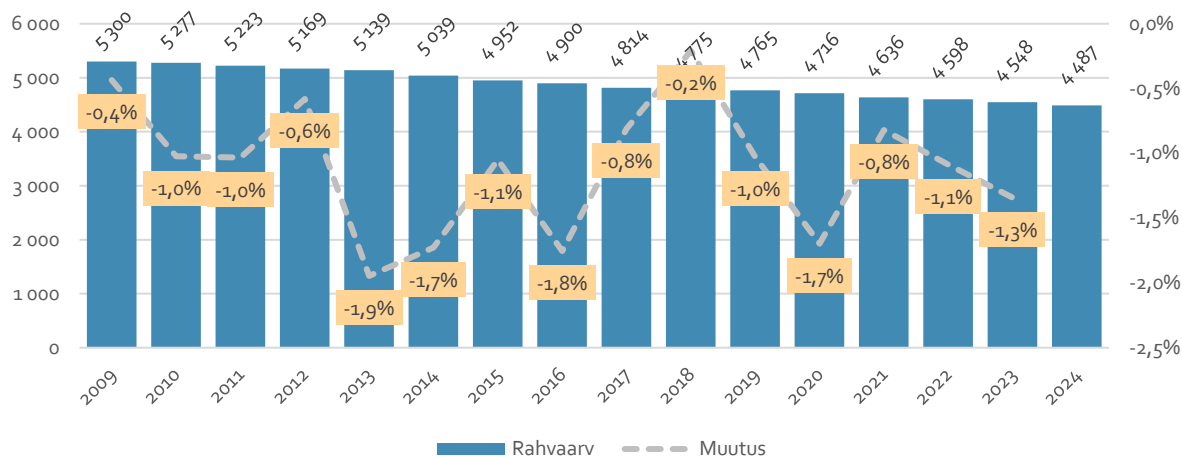
1.2 Rahvastikuarengud omavalitsustes ja piirkondades

2024. aasta alguses oli Jõhvi vallas 11 472 elanikku ja Toila vallas 4487 elanikku (lisaks kohaliku omavalitsuse täpsusega registreeritud rahvastik vastavalt 64 ja 24 elanikku)³.

Pikemas tagasivaates on Jõhvi ja Toila valla rahvaarv vähenenud. Möödunud 15 aasta jooksul on rahvaarv Jõhvi vallas kahanenud u 1700 võrra (12,6%, aastakeskmiselt 0,9%) ning Toila vallas u 800 võrra (15,3%, aastakeskmiselt 1%). Kui Toila vallas on protsess olnud ajas ühtlane, siis Jõhvi vallas on trend viimasel kahel aastatel peatunud, mille põhjuseks on eelkõige Ukraina sõjapõgenike saabumine (joonis 2 ja joonis 3)

Joonis 2. Jõhvi valla kogurahvastik 2009-2024 (Rahvastikuregister)

Joonis 3. Toila valla kogurahvastik 2009-2024 (Rahvastikuregister)

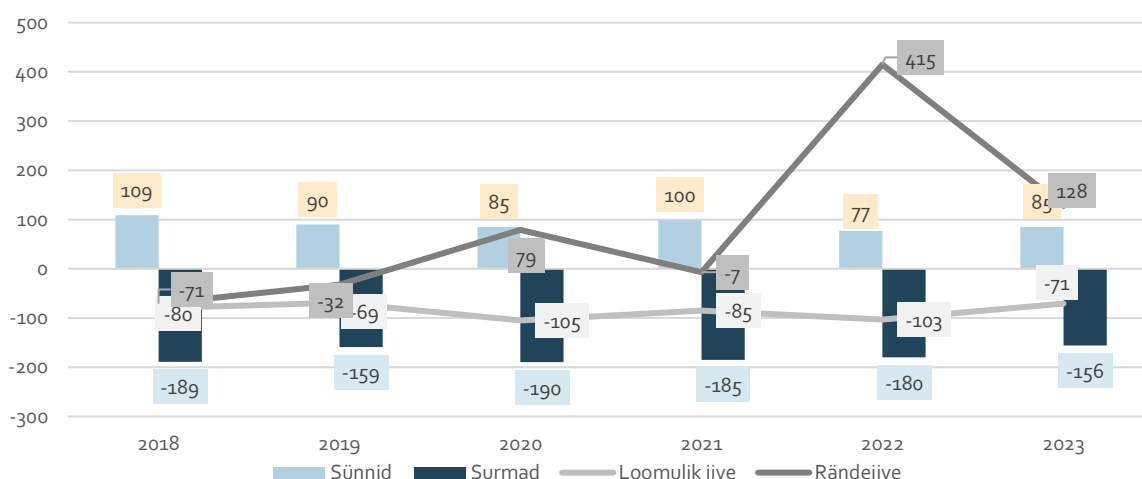
Valdav osa rahvaarvu kahanemisest on mõlemas omavalitsuses aset leidnud tööelise elanikkonna arvel.

³ Rahvastikuregister seisuga 1.01.2024. Kohaliku omavalitsuse täpsusega rahvastikuga (st inimesed, kelle sissekirjutus ei ole aadresskoha täpsusega) ei ole järgnevas analüüsis arvestatud.

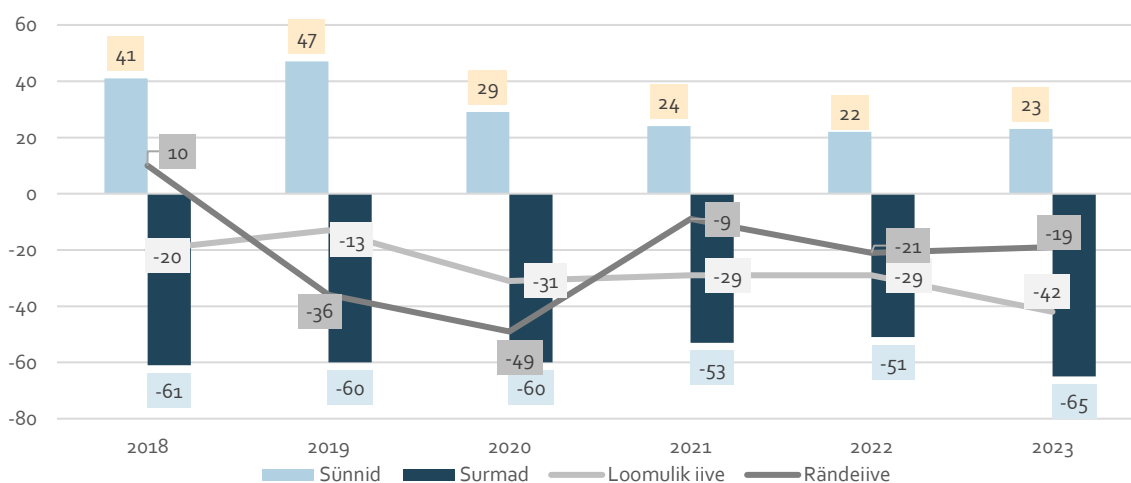
Perioodil 2018-2023 on omavalitsusets aset ledinud järgnevad iibeprotsessid:

- Jõhvi vallas on aastakeskmiselt sündinud 91 last ja surnud 177 inimest ehk rahvarv on loomuliku iibe tulemusel kahanenud aastakeskmiselt 86 võrra;
- Toila vallas on aastakeskmiselt sündinud 31 last ja surnud 58 inimest ehk rahvarv on loomuliku iibe tulemusel kahanenud aastakeskmiselt 27 võrra;
- Jõhvi vallas on rändeiive aastakeskmiselt positiivne 85 elaniku võrra. Seejuures viimasest kuuest aastast kolm on olnud nn sisserännuaastad ja üks tasakaalus rändega. Aasta 2020 sisseränne on iseloomulik nn COVID pandeemia tagasiränne, eelkõige aasta 2022 aga ka 2023 Ukraina sõjapõgenike saabumine valda;
- Toila vallas on rändeiive aastakeskmiselt negatiivne 21 elaniku võrra. Kuuest viimasest aastast viis on olnud väljarände aastad, teisalt on omavalitsuse siseselt piirkondlike erisusi.

Mõlema omavalitsuse ühisjooneks on negatiivne loomulik iive, rändeiive vaates on arengud Jõhvi vallas viimastel aastatel olnud välisteguritest tingituna positiivsemad (joonis 4 ja joonis 5).

Joonis 4. Jõhvi valla sündid, surmad, loomulik- ja rändeiive 2018-2023 (Rahvastikuregister)

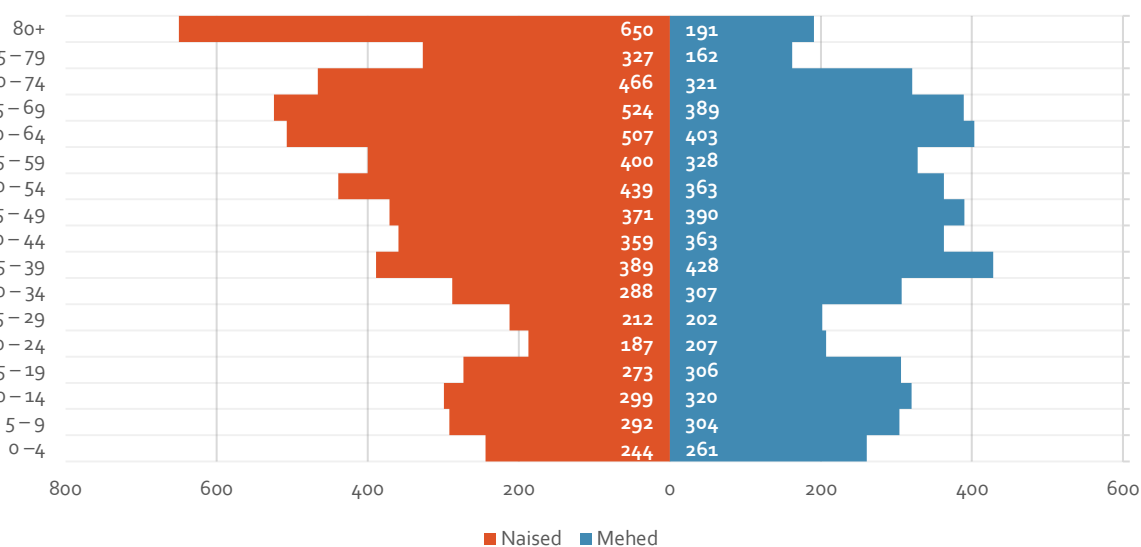

Joonis 5. Toila valla sündid, surmad, loomulik- ja rändeiive 2018-2023 (Rahvastikuregister)

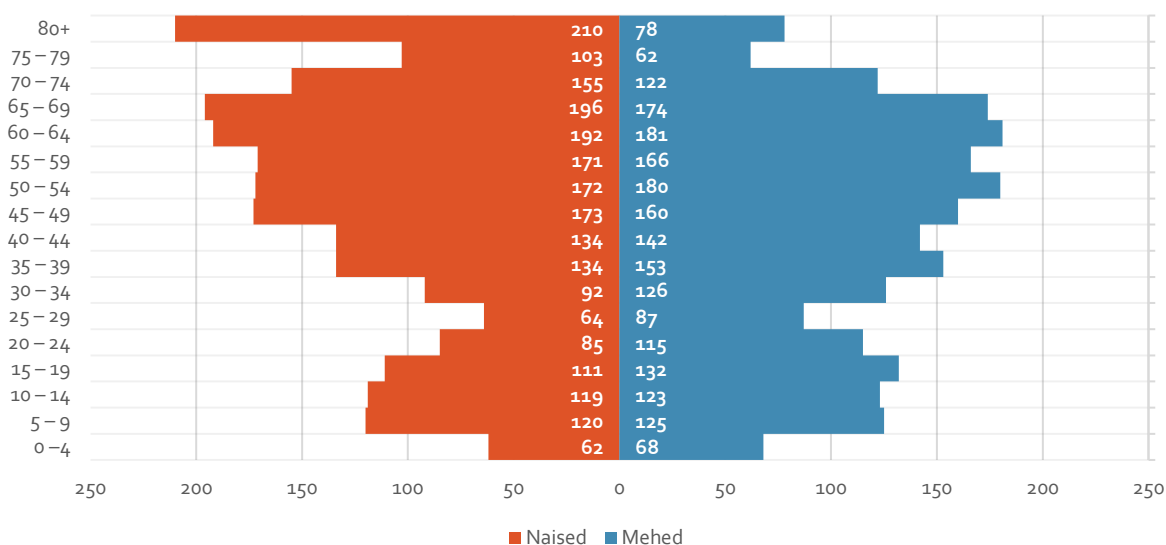
Rahvastiku vanusjaotus on omavalitsustes suures pildis sarnane, kummaski ei ole see vanuseliselt tasakaalus:

- Jõhvi vallas on arvukaimad vanusrühmad vahemikus 60-69 eluaastat (enam kui 900 elanikku viieaastastes vanuserühmades) ja 35-59 (enam kui 700 elanikku vanuserühmades). Kuni 29. eluaastani on vanuserühmade suurus üldjuhul väiksem kui 600 elanikku, seejuures on vanuses 20-29 u 400 elanikku;
- Toila vallas on arvukaimad vanusrühmad vahemikus 60-69 eluaastat (enam kui 370 elanikku vanuserühmades) ja 35-59 (enam kui 275 elanikku). Kuni 29. eluaastani on vanuserühmade suurus üldjuhul väiksem kui 250 elanikku, seejuures vanuses 0-4 ja 25-29 150 elanikku või vähem.

Mõlemas vallas on väiksemad põlvkonnad sisenenud peamisse viljakasse ikka (sündide vanusjaotuse alusel). Sooline jaotus kogurahvastikus on Toila vallas tasakaalus, Jõhvi vallas on naised (osakaal 54%) enam (joonis 6 ja joonis 7).

Joonis 6. Jõhvi valla kogurahvastiku soo-vanusjaotus 1.01.2024 (Rahvastikuregister)

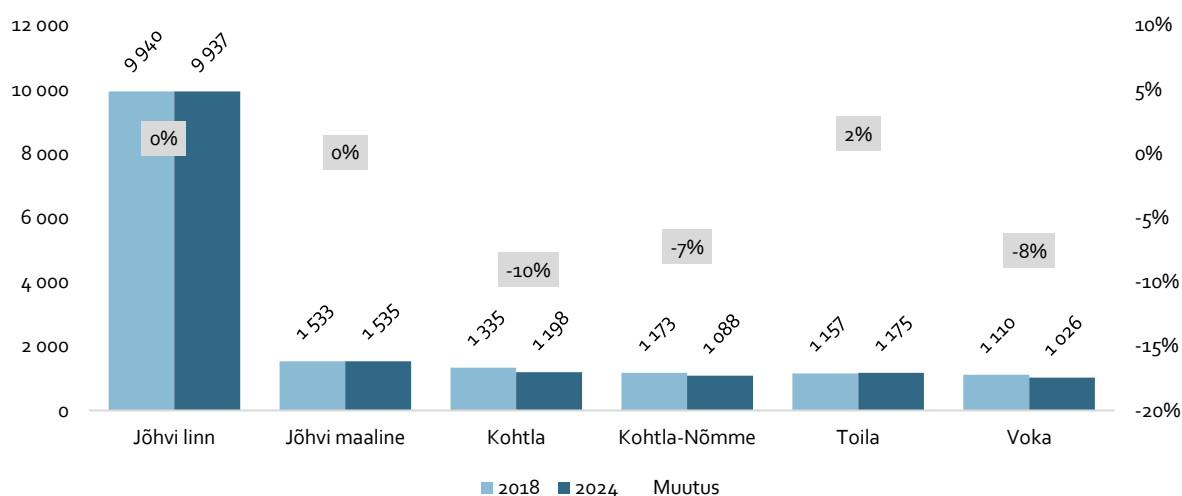

Joonis 7. Toila valla kogurahvastiku soo-vanusjaotus 1.01.2024 (Rahvastikuregister)

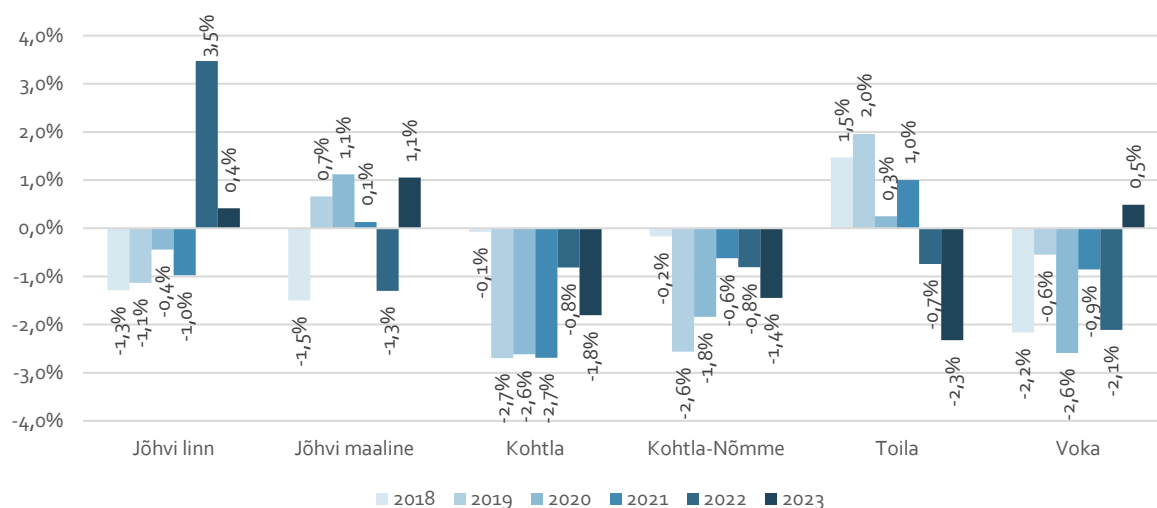
Järgnevalt on vaadeldud rahvastikuarenguid ja -koosseisu mõlema omavalitsuse territooriumil jaotatuna kuueks piirkonnaks.

Möödunud kuuel aastal on olnud väheldaselt kasvav ainult Toila piirkonnas (+2%). Jõhvi linn ja Jõhvi maalise asustusega tagamaa Jõhvi vallas on püsinud stabiilsed. Rahvaarv Kohtla, Kohtla-Nõmme ja Voka piirkondades on kahanenud 7%-10% võrra.

Jõhvi linnas on 2022. aasta kasv tasandanud varasema kahanemise, Jõhvi maaliseasustusega osas on liikumised aastati olnud erisuunalised. Kohtla ja Kohtla-Nõmme piirkonnas on rahvastiku kahanemine aset leidnud kõikidel vaadeldavatel aastatel. Toila piirkonna kasv on möödunud kahel aastal asendunud kahanemisega ning Voka piirkonnas toimus 2023. aastal peale väljarändeaastaid väheldane juurdekasv (joonis 8 ja joonis 9)

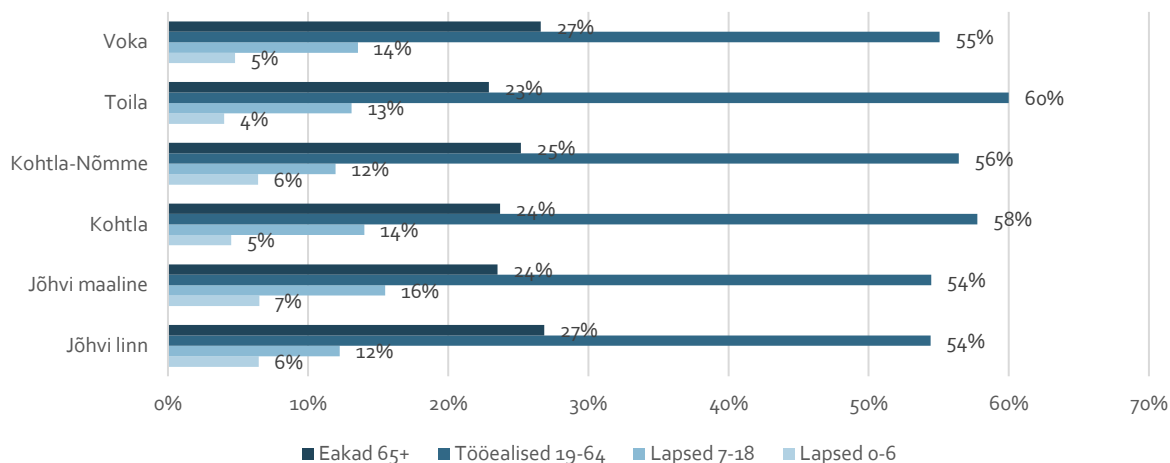
Joonis 8. Rahvaarvu kogumuutus piirkondades 2018-2024 (Rahvastikuregister)

Joonis 9. Rahvaarvu muutus piirkondades 2018-2024 aastate lõikes (Rahvastikuregister)

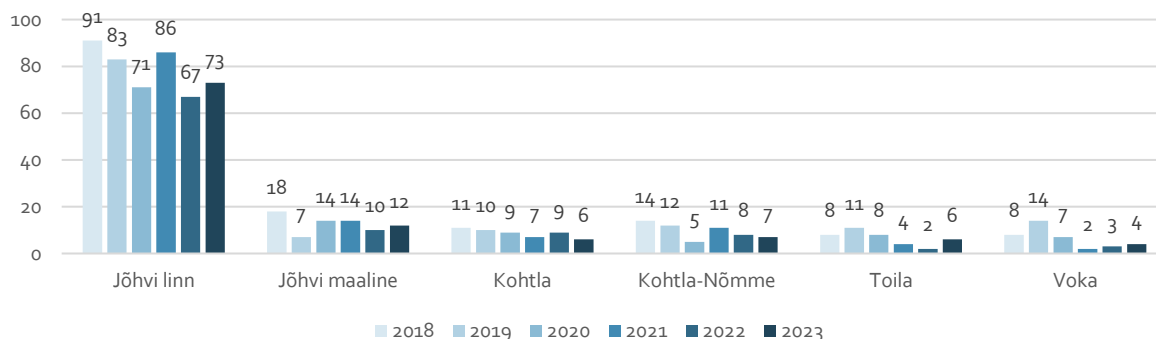
Piirkondade rahvastiku vanusjaotuses on samuti mõningaid erisusi, kuigi need ei ole väga suured.

Kuni 18-aastaste osakaal on kõrgeim Jõhvi maalise asustusega piirkonnas (22%), mujal on see vahemikus 17%-19% (Eesti keskmine on 20,5%). Tööealiste (vanusrühm 19-64) osakaal on kõrgeim Toila (60%) ja Kohtla (58%) piirkondades ning madalaim Jõhvi valla piirkondades (mõlemas 54%). Eakate osakaal on kõige suurem Jõhvi linnas ja Voka piirkonnas (mõlemas 27%) ning madalaim Toila piirkonnas (23%), kuid ka see on kõrgem Eestis keskmisest (20,4%) näitajast (joonis 10).

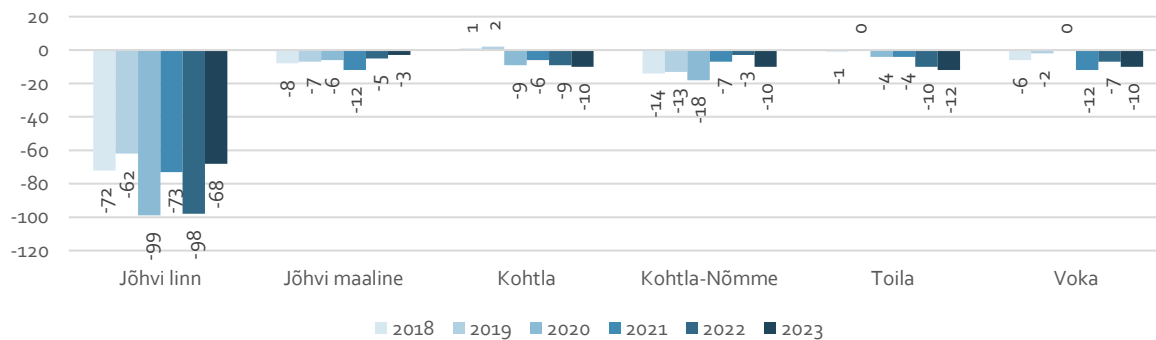

Joonis 10. Vanusrühmad piirkondades 2024 (Rahvastikuregister)

Sündide arv on viimastel aastatel võrreldes varasemate aastatega olnud madalam kõikides piirkondades. Samuti on loomulik iive läbi aastate kõikjal negatiivne v.a. üksikud tasakaalus aastad (joonis 11 ja joonis 12).

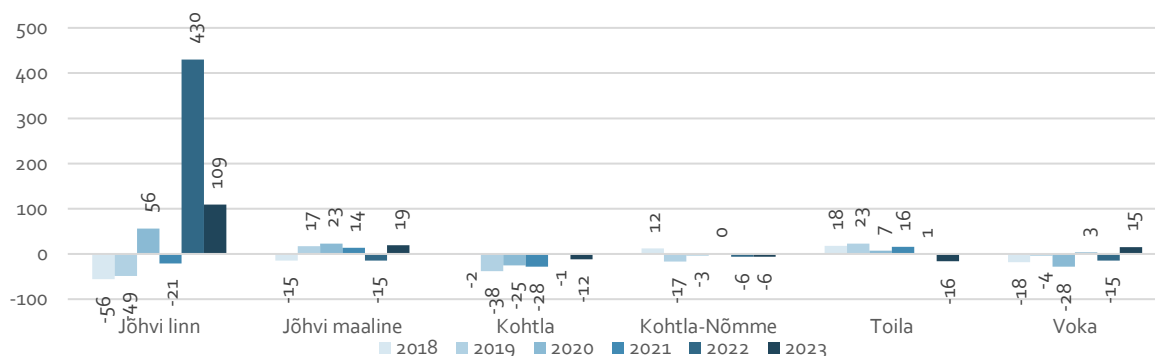

Joonis 11. Sünnid piirkondades 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Joonis 12. Loomulik iive piirkondades 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Rändeiibe vaates eristub juba varasemalt mainitud suur sisseränne Jõhvi linna kahel viimasel aastal, perioodil 2018-2023 lisandus aastakeskmiselt +78 elanikku. Perioodil on positiivse rändesaldoga ka Toila (+8) ja Jõhvi maaline piirkond (+7). Negatiivse rändesaldoga on Kohtla-Nõmme (aastakeskmiselt -3), Voka (-8) ja Kohtla (-18). Perioodil ja piirkondades kokku on rahvaarv negatiivse loomuliku iibe tulemusel aastakeskmiselt kahanenud -0,7% võrra ning positiivse rändeiibe mõjul kasvanud 0,4% võrra (joonis 13 ja tabel 1).

Joonis 13. Rändeiibe piirkondades 2018-2023

Tabel 1. Loomuliku- ja rändeiibe mõju rahvaarvu muutusele 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Loomuliku iibe jaotus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	aastakeskmine
Jõhvi linn	-0,7%	-0,6%	-1,0%	-0,8%	-1,0%	-0,7%	-0,8%
Jõhvi maaline	-0,5%	-0,5%	-0,4%	-0,8%	-0,3%	-0,2%	-0,4%
Kohtla	0,1%	0,1%	-0,7%	-0,5%	-0,7%	-0,8%	-0,4%
Kohtla-Nõmme	-1,2%	-1,1%	-1,6%	-0,6%	-0,3%	-0,9%	-0,9%
Toila	-0,1%	0,0%	-0,3%	-0,3%	-0,8%	-1,0%	-0,4%
Voka	-0,5%	-0,2%	0,0%	-1,1%	-0,7%	-1,0%	-0,6%
Kokku	-0,6%	-0,5%	-0,9%	-0,7%	-0,8%	-0,7%	-0,7%
Rändeiibe jaotus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	aastakeskmine
Jõhvi linn	-0,6%	-0,5%	0,6%	-0,2%	4,5%	1,1%	0,8%
Jõhvi maaline	-1,0%	1,1%	1,5%	0,9%	-1,0%	1,3%	0,5%
Kohtla	-0,1%	-2,8%	-1,9%	-2,2%	-0,1%	-1,0%	-1,4%
Kohtla-Nõmme	1,0%	-1,5%	-0,3%	0,0%	-0,5%	-0,5%	-0,3%
Toila	1,6%	2,0%	0,6%	1,3%	0,1%	-1,3%	0,7%
Voka	-1,6%	-0,4%	-2,6%	0,3%	-1,4%	1,5%	-0,7%
Kokku	-0,4%	-0,4%	0,2%	-0,1%	2,5%	0,7%	0,4%

Rändeliikumiste vanusjaotuses on tervikvaates domineeriv 0-9 ja 30-49 aastaste sisseränne ning 15-29 aastaste väljaränne, seda eelkõige tulenevalt Jõhvi linna arengutest (sh saabunud sõjapõgenike mõju). Piirkondade vaates on mustris erinevusi (tabel 2).

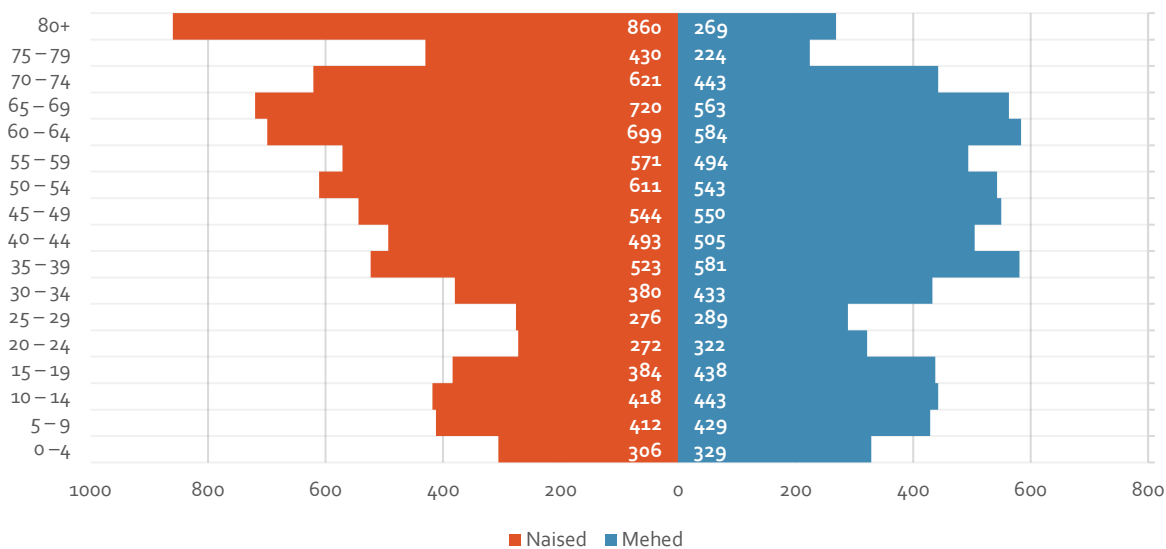
Tabel 2. Rändesaldo vanusrühmades 2018-2023 (Rahvastikuregister)

Vanus	Jõhvi linn	Jõhvi maaline	Kohtla	Kohtla-Nõmme	Toila	Voka	Jõhvi+Toila vald
0-4	75	14	-6	12	5	0	100
5-9	94	16	-12	7	4	6	115
10-14	38	3	-3	-1	10	-2	45
15-19	-47	-10	-11	-10	-11	-8	-97
20-24	-14	-20	-27	-27	-12	-4	-104
25-29	36	2	-18	-4	-10	-20	-14
30-34	37	-3	0	17	2	-14	39
35-39	76	1	-5	2	14	-5	83
40-44	60	-4	-13	2	10	-1	54
45-49	23	3	-12	0	20	3	37
50-54	-13	12	4	-2	0	2	3
0-6	95	19	-7	14	12	1	134
7-15	113	13	-13	0	9	4	126
16-18	31	-6	-6	0	0	1	20

Omavalitsuste ühinemise korral moostustub ligi 16 000 elanikuga omavalitsusüksus (tabel 3 ja joonis 14).

Tabel 3. Rahvastik kokku seisuga 1.01.2024 (Rahvastikuregister)

	Lapsed 0-6	Lapsed 7-18	Tööealised 19-64	Eakad 65+	Kokku
Jõhvi vald	743	1 456	6 243	3 030	11 472
Toila vald	220	591	2 576	1 100	4 487
Kokku	963	2 047	8 819	4 130	15 959
Osakaal	6,0%	12,8%	55,3%	25,9%	100,0%
Osakaal Eestis	6,9%	13,6%	59,1%	20,4%	100,0%

Joonis 14. Soo-vanusjaotus Jõhvi ja Toila vald kokku 1.01.2024

Ühinenud omavalitsuse peamised demograafilised näitajad (tabel 4):

- Ülalpeetavate määr näitab 0-14-aastaste ning 65-aastaste ja vanematepõlvkondade summaarse arvukuse suhet 15-64-aastaste arvukusse. Mida väiksem see suhe on, seda väiksem koormus on tööealistel. Valdade ülalpeetavate määr kokku on tasemel 0,68 on võrreldes Eesti keskmisega (0,57) kõrgem;
- Demograafiline tööturusurve indeks arvutatakse kui 5-14 ja 55-64-aastaste elanike arvukuse suhe. Indeks näitab lähitulevikus tööturule sisenevate ja sealt väljuvate põlvkondade arvukuse vahekorda (tasakaalus rahvastiku korral võrdub ühega). Valdades kokku on tööturule sisenevad põlvkonnad väiksemad kui sealt väljuvad. Indeksi väärtus tasemel ligi 0,72 on oluliselt madalam Eesti keskmisest (0,90);
- Sugude suhe näitab meeste arvu suhtena 100 naise kohta. Kui sugude suhe on valdade kogurahvastikus kaldu naiste poole, siis peamises fertiilses eas vanusrühma vaates on enam mehi.

Tabel 4. Demograafilised näitajad aastal 2024 (Rahvastikuregistri andmete alusel)

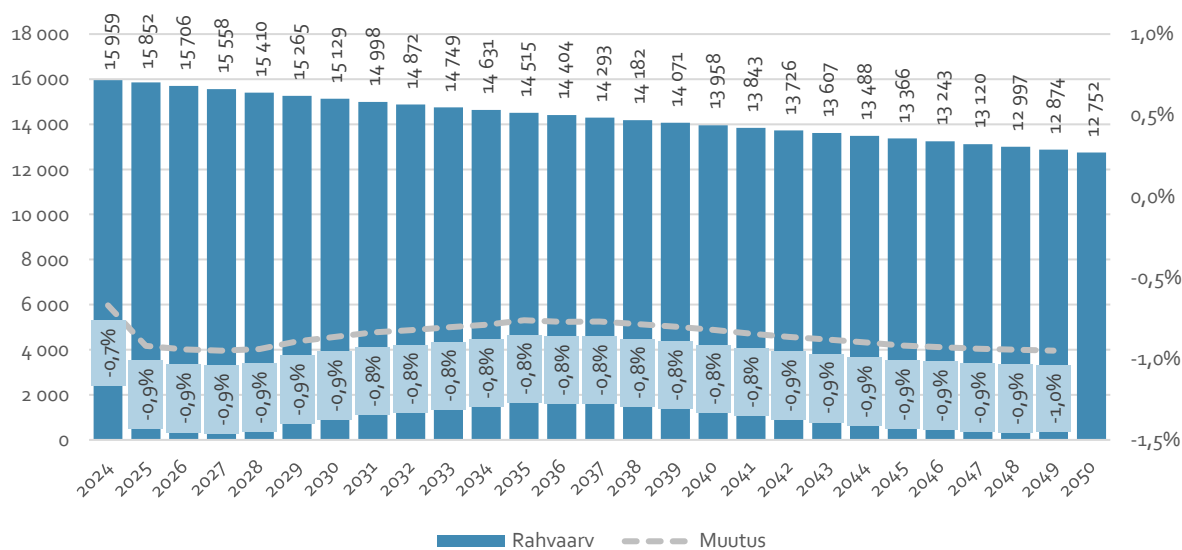
	Jõhvi linn	Jõhvi maaline	Kohtla	Kohtla-Nõmme	Toila	Voka	Kokku	Eesti keskmine
Ülalpeetavate määr	0,71	0,68	0,60	0,66	0,55	0,68	0,68	0,57
Demograafilise tööturusurve indeks	0,72	0,92	0,77	0,78	0,53	0,74	0,72	0,90
Sugude suhe	0,82	1,00	0,97	0,98	0,98	0,90	0,87	0,90
Sugude suhe vanuserühmas 20-39	1,07	1,04	1,18	1,72	1,41	0,94	1,12	1,04

1.3 Rahvaarvu prognoos

Tulevast rahvaarvu ja rahvastiku koosseisu mõjutavad kaks olulist tegurit – prognoosi koostamise hetkeks kujunenud rahvastiku vanuskoosseis ja see, mis juhtub sündimuse, suremuse ja rändega prognoosiperioodil. Käesoleva analüüsi raames potentsiaalselt ühinevatele omavalitsusele eraldi uut rahvastikuprognoosi ei koostatud. Rahvastiku võimalik tulevikuareng on projitseeritud Statistikaameti poolt Ida-Viru maakonnale koostatud põhistsenaariumi alusel.

Statistikaameti poolt 2024. aastal koostatud rahvastikuprognoosi järgi jätkub elanikkonna kahanemine maakonnas aastakeskmiselt u 0,9% võrra aastas. Seda lähtuvalt olemasolevast vanusstruktuurist ning tulenevalt negatiivsest loomulikust iibest. Negatiivne rändeiive pöördub prognoosi järgi aastast 2029 positiivseks (u 200 lisanduvat elanikku aastas), kuid see ei kompenseeri kaugeltki negatiivsest loomulikust iibest lähtuvat rahvaarvu kahanemist (u 1200 elaniku võrra aastas).

Jõhvi ja Toila valla rahvaarv kokku moodustab 2024. aastal 12,3% maakonna kogurahvastikust. Rakendades maakondliku prognoosi suundumusi proportsionaalselt, elab aastal 2030. ühinenud vallas u 15 000, aastal 2040 u 14 000 ning 25 aasta möödudes u 13 000 elanikku (joonis 15).

Joonis 15. Rahvasiku koguarvu prognoos (Statistikaameti (RV084) Ida-Viru maakonna prognoosi alusel)

Vanusrühmade lõikes on maakonnas prognoositud eakate (65+) osakaalu jätkuv kiire kasv tööealise elanikkonna arvel. Noorte osakaalu rahvastikus näeb prognoos tulevikus stabiilsena, küll aga väheneb tulenevalt kogurahvastiku kahanemisest vanusrühma absoluutarv. Jõhvi ja Toila valdade kogurahvastiku vanusjaotus on võrreldes maakonna keskmisega mõnevõrra nooremapoolsem ja seega ei ole vanusrühmade tulevikujaotust eraldi projitseeritud.

Tulevikuarengute prognoosimisel tuleb arvestada, et väliskeskonna tegurid - majanduse tsükliline iseloom ja erinevat liiki kriisid - omavad olulist mõju elanikkonna rände- ja sündimuskäitumisele. Teisalt on pikaajaline suund nii maakonnas kui ka Jõhvi ja Toila vallas olnud rahvaarvu kahanemisele ja tõenäoline on selle protsessi jätkumine.

2 Hallatavad asutused ja teenuste korraldus

Jõhvi vallal on 11 hallatavat asutust (kokku 18 tegevuskohas) ja Toila vallal 8 hallatavat asutust (21 tegevuskohta) – seega kokku 19 asutust 39-s tegevuskohas. Mõlemas omavalitsuses on mitmed tegevusvaldkonnad (nt kultuuri- ja huvitegevus, raamatukogud) juba koondatud ühtse juhtimise alla (vt tabel 5 ja 6, joonis 16).

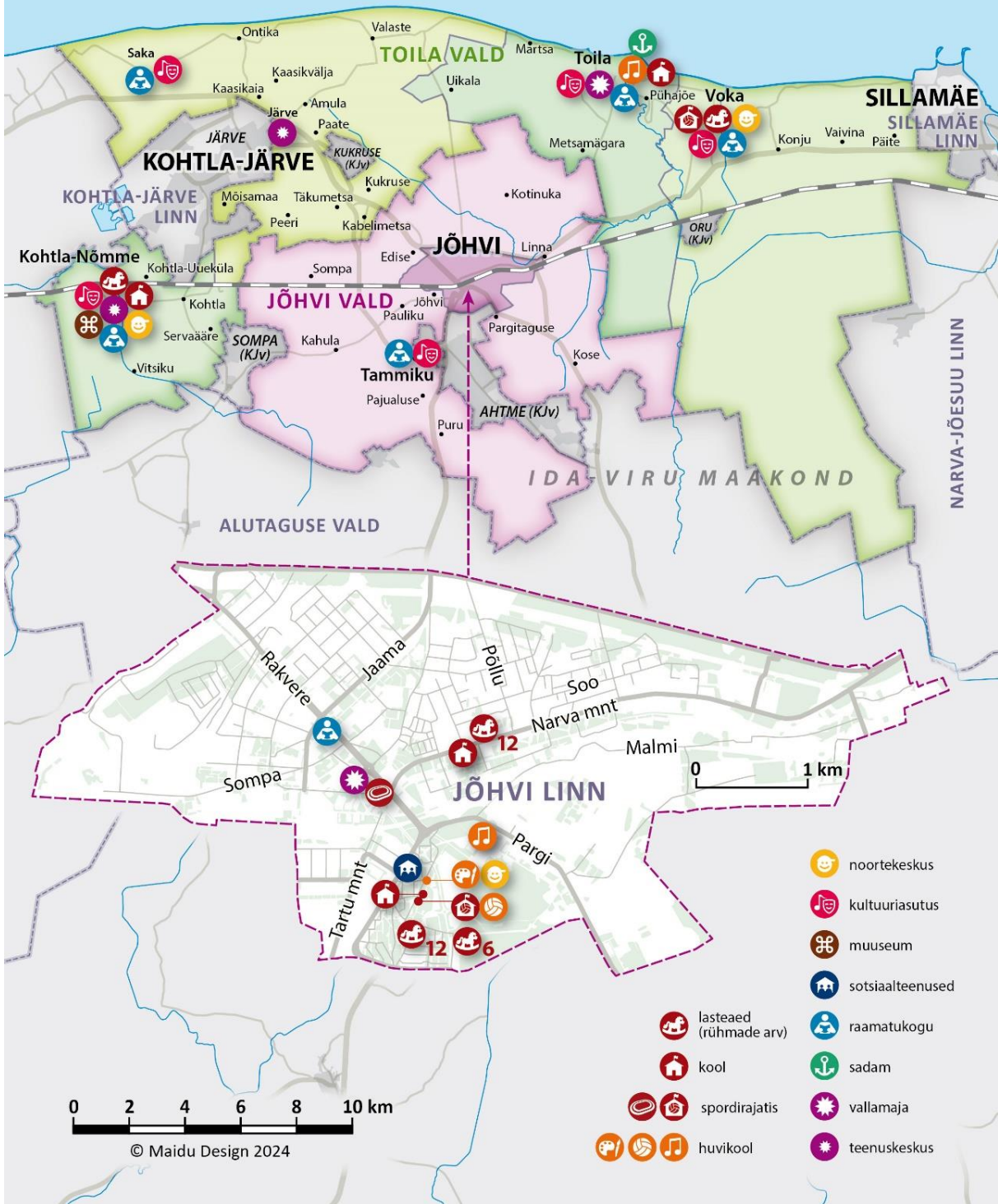
Tabel 5. Jõhvi valla ja Toila Valla hallatavad asutused

Asutus (mitu tegevuskohta)	Asutus / tegevuskoht	Teenus	KOV	Asustusüksus	Aadress
Jõhvi Lasteaiad	Lasteaed Pillerkaal	Lasteaed	Jõhvi	Jõhvi linn	Puru tee 15
Jõhvi Lasteaiad	Lasteaed Sipsik	Lasteaed	Jõhvi	Jõhvi linn	Narva mnt 21
Jõhvi Lasteaiad	Lasteaed Kalevipoeg	Lasteaed	Jõhvi	Jõhvi linn	Hariduse 7
	Voka Lasteaed	Lasteaed	Toila	Voka alevik	Männiku 2
	Kohtla-Nõmme Kool	Lasteaed	Toila	Kohtla-Nõmme alev	Kooli 6
	Jõhvi Põhikool	Kool	Jõhvi	Jõhvi linn	Hariduse 5
	Jõhvi Keslinna Kool	Kool	Jõhvi	Jõhvi linn	Narva mnt 16
	Toila Gümnaasium	Kool	Toila	Pühajõe küla	Lossiplatsi 3
	Kohtla-Nõmme Kool	Kool	Toila	Kohtla-Nõmme alev	Kooli 6
	Jõhvi Spordikool	Huvikool	Jõhvi	Jõhvi linn	Hariduse 5/2
	Jõhvi Muusikakool	Huvikool	Jõhvi	Jõhvi linn	Pargi 40
	Jõhvi Kunstikool	Huvikool	Jõhvi	Jõhvi linn	Hariduse 3
	Toila Muusikakool	Huvikool	Toila	Pühajõe küla	Lossiplatsi 3
Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus	Jõhvi Avatud Noortekeskus	Noortekeskus	Jõhvi	Jõhvi linn	Hariduse 3
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	Voka Avatud Noortekeskus	Noortekeskus	Toila	Voka alevik	Metsa 2
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	Kohtla-Nõmme Noortetuba	Noortekeskus	Toila	Kohtla-Nõmme alev	Kooli 6
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	Järve Noortetuba	Noortekeskus	Toila	Järve küla	Järve küla 10
Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus	Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus	Kultuuriteenused	Jõhvi	Jõhvi linn	Pargi 40
Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus	Tammiku Rahvamaja	Kultuuriteenused	Jõhvi	Tammiku alevik	Tamme 17
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	Kohtla-Nõmme Rahvamaja	Kultuuriteenused	Toila	Kohtla-Nõmme alev	Kooli 9
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	Saka Rahvamaja	Kultuuriteenused	Toila	Saka küla	Saka küla
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	Voka Rahvamaja	Kultuuriteenused	Toila	Voka alevik	Narva mnt 2
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	Toila Seltsimaja	Kultuuriteenused	Toila	Toila alevik	Pikk 41
Jõhvi Keskraamatukogu	Jõhvi Keskraamatukogu	Raamatukogu	Jõhvi	Jõhvi linn	Rakvere 13a
Jõhvi Keskraamatukogu	Tammiku aamatukogu	Raamatukogu	Jõhvi	Tammiku alevik	Tamme 17
Toila Vallaraamatukogu	Voka raamatukogu	Raamatukogu	Toila	Voka alevik	Narva mnt 2
Toila Vallaraamatukogu	Saka Raamatukogu	Raamatukogu	Toila	Saka küla	Saka küla
Toila Vallaraamatukogu	Kohtla-Nõmme raamatukogu	Raamatukogu	Toila	Kohtla-Nõmme alev	Kooli 6
Toila Vallaraamatukogu	Toila Vallaraamatukogu	Raamatukogu	Toila	Toila alevik	Pikk 13a
	Jõhvi Sotsiaalimaja	Sotsiaalteenused	Jõhvi	Jõhvi linn	Kaare 7
Jõhvi Sport	spordihall	Sportimisteenused	Jõhvi	Jõhvi linn	Hariduse 5/2
Jõhvi Sport	Heino Lipu staadion	Sportimisteenused	Jõhvi	Jõhvi linn	Hariduse tn 5t
Jõhvi Sport	ujula, staadion	Sportimisteenused	Jõhvi	Jõhvi linn	Narva mnt 16
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	spordihoone, staadion	Sportimisteenused	Toila	Voka alevik	Metsa 2
	Toila Sadam	Sadamateenused	Toila	Toila alevik	Sadama tee
	Jõhvi Vallavalitsus	Valitsemine	Jõhvi	Jõhvi linn	Kooli 2
Toila Vallavalitsus	Toila vallamaja	Valitsemine	Toila	Toila alevik	Pikk 13a
Toila Vallavalitsus	Kohtla-Nõmme teenuskeskus	Valitsemine	Toila	Kohtla-Nõmme alev	Kooli 6
Toila Vallavalitsus	Kohtla teenuskeskus	Valitsemine	Toila	Järve küla	Järve küla 10

Tabel 6. Jõhvi ja Toila valla asutuste ja tegevuskohtade arv

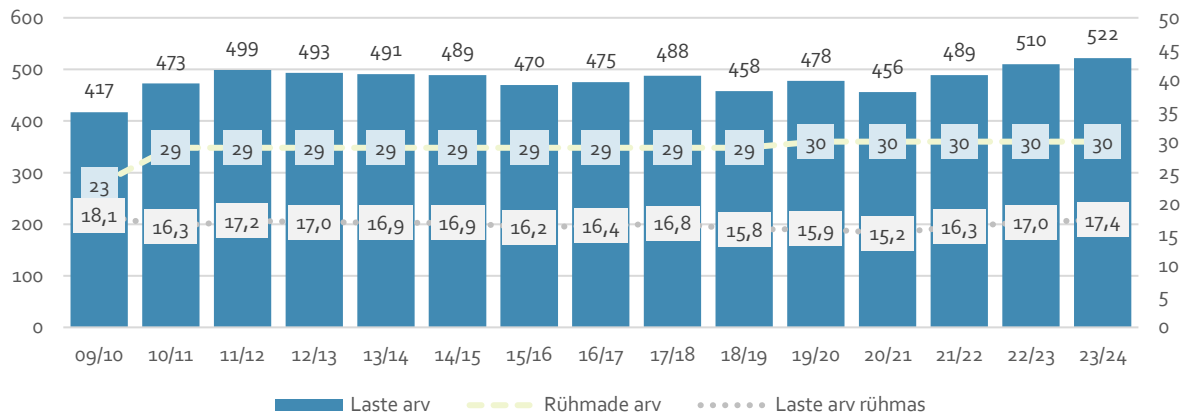
Teenus	Asutuste arv			Tegevuskohtade arv		
	Jõhvi	Toila	Kokku	Jõhvi	Toila	Kokku
Lasteaed	1	1	2	3	2	5
Kool	2	2	4	2	2	4
Huvikool	3	1	4	3	1	4
Noortekeskus			0	1	3	4
Kultuuriteenused	1	1	2	2	4	6
Raamatukogu	1	1	2	2	4	6
Sotsiaalteenused	1		1	1		1
Sportimisteenused	1		1	3	1	4
Sadamateenused		1	1		1	1
Valitsemine	1	1	2	1	3	4
Kokku	11	8	19	18	21	39

JÕHVI ja TOILA VALD

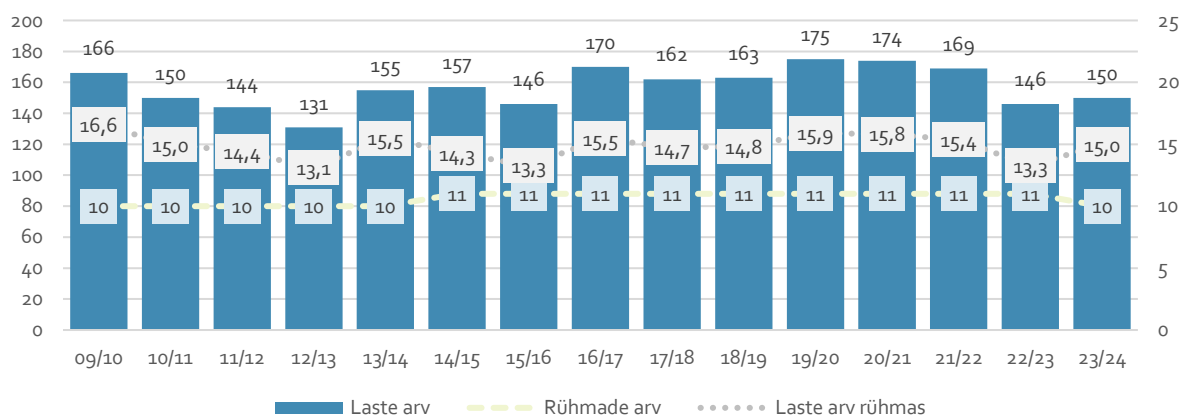

Joonis 16. Jõhvi ja Toila valla teenuste asukohad

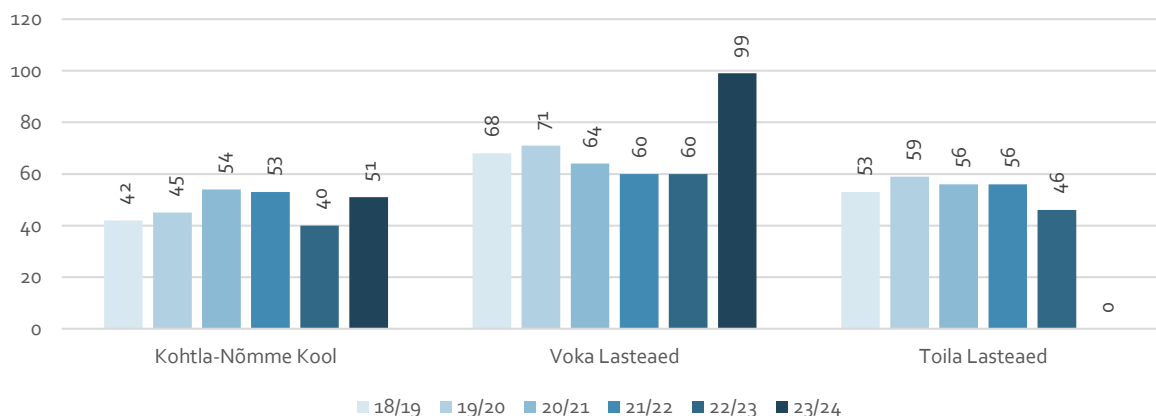
Alushariduse korraldamine on Jõhvi vallas koondatud asutusse **Jõhvi Lasteaiad**, mis tegutseb kolmes asukohas. Toila vallas on üks lasteaed eraldi asutusena Voka alevikus (**Voka Lasteaed Naksitrallid**) ja teine **Kohtla-Nõmme Kooli** koosseisus. Õppeaasta 22/23 lõpuga suleti eralasteaed Toila alevikus. Jõhvi valla lasteaedades käis möödunud õppeaastal 522 ja Toila valla asutustes 150 last (joonised 17-19).

Joonis 17. Lapsed Jõhvi valla lasteaedades / asutuses Jõhvi Lasteaiad (EHIS)

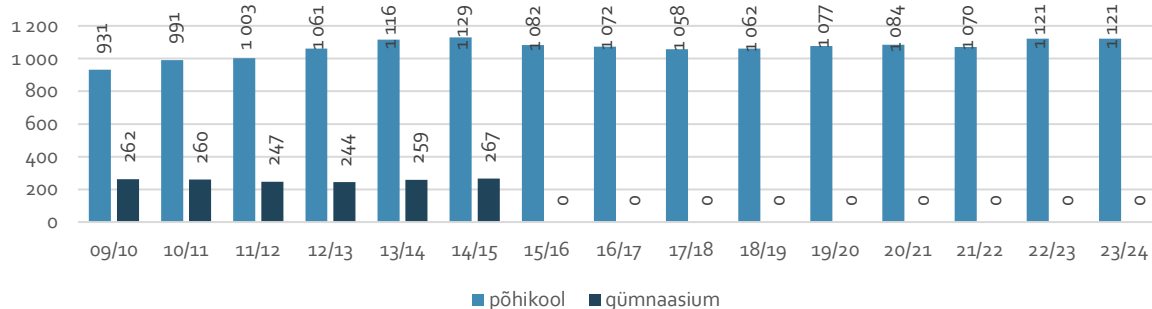

Joonis 18. Lapsed Toila valla lasteaedades (EHIS)

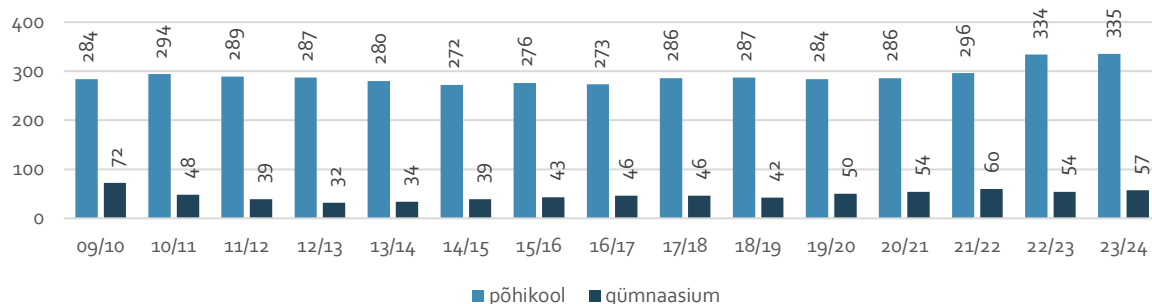

Joonis 19. Lapsed Toila valla lasteaedades (EHIS)

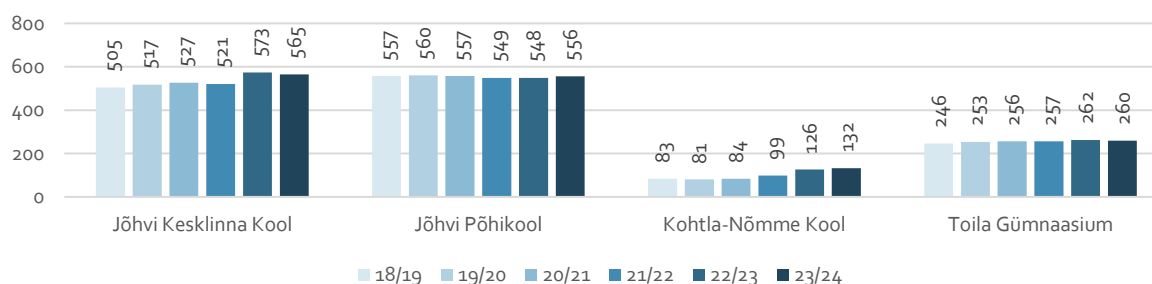
Jõhvi vallas tegutseb kaks põhikooli (**Jõhvi Kesklinna Kool**, **Jõhvi Põhikool**) kokku enam kui 1100 õpilasega. Gümnaasiumihariduse andmine Jõhvi munitsipaalkoolides lõppes juba kümnend tagasi riigigümnaasiumi avamisega. Toila valla kahes koolis (**Toila Gümnaasium**, **Kohtla-Nõmme Kool**) õppis eelmisel õppeaastal 335 põhikooliõpilast ja 57 gümnaasisti. Toila Vallavolikogu on teinud otsuse, et õppeaastast 26/27 korraldatakse Toila Gümnaasium ümber põhikooliks (joonised 20-23).

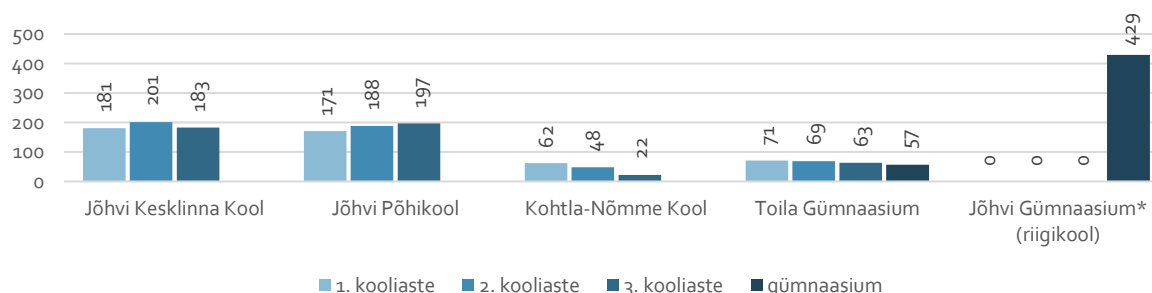
Joonis 20. Õpilaste koguarv Jõhvi valla üldhariduskoolides (EHIS)

Joonis 21. Õpilaste koguarv Toila valla üldhariduskoolides (EHIS)

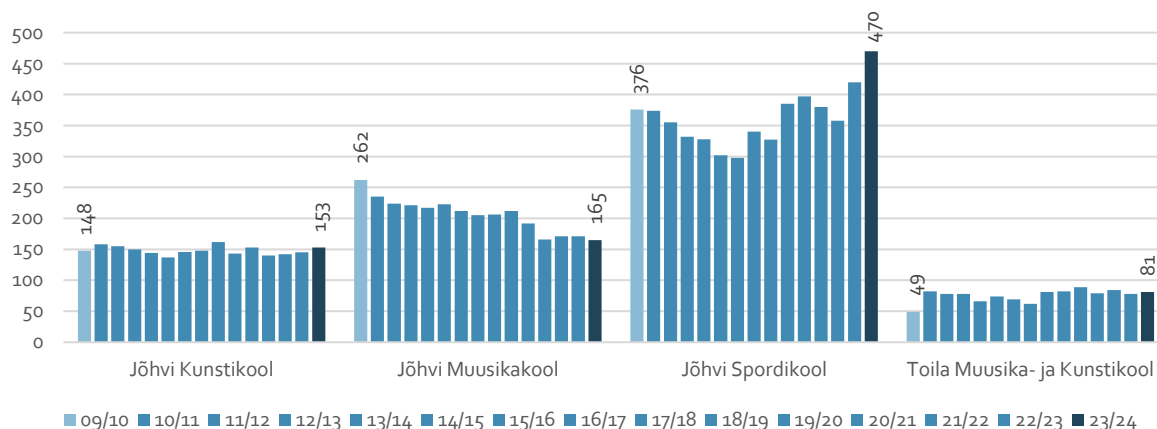

Joonis 22. Õpilased omavalitsuste üldhariduskoolides (EHIS)

Joonis 23. Õpilased üldhariduskoolide kooliastmete lõikes õppeaastal 23/24 (EHIS)

Jõhvi vallas on kolm huvikooli (**Jõhvi Kunstikool, Jõhvi Muusikakool, Jõhvi Spordikool**). Eelmisel õppeaastal õppis Spordikoolis 470, Muusikakoolis 165 ning Kunstikoolis 153 õpilast. **Toila Muusika- ja Kunstikoolis** käis 81 õpilast (joonis 24).

Joonis 24. Õpilased huvikoolides (EHIS)

Jõhvi vallas korraldab kultuuri- ja noorsootöö asutus **Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus**. Asutuse kasutuses on kultuurikeskus (ühes hoones Jõhvi Kontserdimajaga) ja noortekeskus (ühes hoones koos Jõhvi Muusikakooliga), seltsimaja (ühes hoones koos vallavalitsusega) Jõhvi linnas ning rahvamaja Tammiku alevikus. Vallas on sporditegevuse korraldajateks Jõhvi Spordikool (huvikoolina) ning asutus **Jõhvi Sport**, mis haldab linna suuremaid spordiobjekte (spordihall, Heino Lipu staadion, ujula). **Jõhvi Keskraamatukogu** täidab ka maakonnaraamatukogu funktsioone.

Toila vallas on kultuuri- ja noorsootöö ning sporditegevuse korraldus konsolideeritud asutusse **Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus**. Rahvamajad on Kohtla-Nõmme alevis, Voka alevikus ja Saka külas. Toila alevikus tegutseb seltsimaja. Noortekeskuse ruumid on Vokas, Kohtla-Nõmmel ja Järve külas. Spordihoone on Voka alevikus. **Toila Vallaraamatukogul** on lisaks keskusele Toila alevikus veel kolm tegevuskohta.

Spetsiifiliseks allasutuseks on **Toila Sadam** (sadamateenuste arendamine). Juhtimise vaates on Toila Vallavalitsusel teenuspunktid ka Kohtla-Nõmme alevis ja Kohtla alevikus.

3 Varad ja osalused

3.1 Osalused juriidilistes isikutes

Jõhvi vallal on osalus kolmes ettevõttes, neljas sihtasutuses ja kolmes mittetulundusühingus.

OÜ Jõhvi Biopuhastus on ühine ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenust pakkuv ettevõtte Kohtla-Järve linna ja Lüganuse vallaga. Osaühingutes Jõhvi Pargi Arendus ja Jõhvi Pargi Vabaaeg on Jõhvi vallal 5% osalus.

SA Jõhvi Hooldekeskus osutab üldhooldusteenust, voodikohti on kokku 80. Sihtasutused Ida-Viru Ettevõtluskeskus ja Ida-Viru Investeeringute agentuur on maakondlikud arendusorganisatsioonid.

Mittetulundusühingute Virumaa Laste- ja Perede Tugikeskus ning Virumaa Nõustamis- ja Aktiveerimiskeskus kaudu on vald korraldanud erinevate sotsiaal- ja rehabilitatsiooniteenuste osutamise (tabel 7).

Tabel 7. Jõhvi valla osalused juriidilistes isikutes

Jõhvi valla osalused	Registrikood	Osalus	Tegevusala
OÜ Järve Biopuhastus	10854476	33,3%	ÜVK-teenuste pakkumine
OÜ Jõhvi Pargi Arendus	12406115	5%	
OÜ Jõhvi Pargi Arendus Vabaaeg	14146670	5%	
SA Jõhvi Hooldekeskus	90003172	100%	hoolekandeteenuste osutamine
SA Ida-Viru Ettevõtluskeskus	90003367	33,3%	maakondlik arendusorganisatsioon
SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	90003841	20%	töösälade arendusorganisatsioon
SA Jõhvi Lennuväli	90003657	33,3%	väikelennuvälja taastamine ja arendamine
MTÜ Kirderanniku Koostöökogu	80236722		LEADER tegevusgrupp
MTÜ Virumaa Laste ja Perede Tugikeskus	80245098	33,3%	sotsiaal- ja rehabilitatsiooniteenused
MTÜ Virumaa Nõustamis- ja Aktiveerimiskeskus	80274094		töötamise- ja igapäevaelu toetamise teenused

Toila vallal on osalus kahes ettevõttes, kahes sihtasutuses ja kolmes mittetulundusühingus.

AS Vekanor on Toila valla ainuomandis olev ettevõtte, mille põhitegevuseks on soojusenergia tootmine ja müük Toila ja Voka alevikus, Kohtla-Nõmme alevis ning Pühajõe külas ning vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine Toila ja Voka alevikus, Kohtla-Nõmme alevis, Pühajõe, Kohtla, Roodu, Kabelimetsa, Vitsiku ja Saka külades. OÜ Voka Vara on asutatud koostöös erainvestoritega üürimaja rajamiseks Voka alevikku.

SA Eesti Kaevandusmuuseum on Kohtla-Nõmme alevis tegutsev Toila valla ainuomandis olev muuseum, mida külastab aastas u 20 tuhat inimest.

MTÜ Toila-Ontika Merekuurort peamiseks tegevusvaldkonnaks on turismimajanduse ja tervisespordi arendamine, viimastel aastatel aktiivset tegevust ei ole toimunud (tabel 8).

Tabel 8. Toila valla osalused juriidilistes isikutes

Toila valla osalused	Registrikood	Osalus	Tegevusala
AS Vekanor	10579389	100%	sooja- ja ÜVK-teenuste pakkumine
OÜ Voka Vara	12583722	52%	valla partner 38 korteriga üürimaja rajamiseks Voka alevikku
SA Eesti Kaevandusmuuseum	90003321	100%	Muuseum
SA Jõhvi Lennuväli	90003657	33,3%	Väikelennuvälja taastamine ja arendamine
MTÜ Kirderanniku Koostöökogu	80236722		LEADER tegevusgrupp
MTÜ Virumaa Rannakalurite Ühing	80245951		kalandus-LEADER tegevusgrupp
MTÜ Toila-Ontika Merekuurort	80137121		kohalik turismiarenduse organisatsioon

Jõhvi ning Toila valla ühised üksused on SA Jõhvi Lennuväli ja MTÜ Kirderanniku Koostöökogu. SA Jõhvi Lennuväli kolmas asutaja on Kohtla-Järve linn, sihtasutuse peamiseks eesmärgiks on taastada ja arendada Jõhvi lennuvälja tegevust toimiva väikelennuväljana. MTÜ Kirderanniku Koostöökogu tegevuspiirkonnaks on veel ka Narva-Jõesuu linna haldusterritoorium.

3.2 Varad

Jõhvi valla põhivara jääkväärtus 2024. aasta juuni lõpu seisuga on 39,2 miljonit eurot ja Toila valla põhivara jääkväärtus on 11,1 miljonit eurot. Valdava osa varadest moodustavad hooned, teed ja maaomand (tabel 9).

Tabel 9. Jõhvi valla ja Toila valla põhivara jääkväärtus seisuga 30.06.2024

Konto	Konto nimetus	Jõhvi vald	Toila vald	Kokku
155100	Hooned (v.a eluhooned) soetusmaksumuses	19 981 000	4 216 000	24 197 000
155106	Teed soetusmaksumuses	8 078 000	2 407 000	10 485 000
155109	Muud rajatised soetusmaksumuses	6 840 000	2 548 000	9 388 000
155000	Maa	1 329 000	135 000	1 464 000
150200	Tütarettevõtjate aktsiad ja muud omakapitaliinstrumendid	270 000	1 056 000	1 326 000
150020	Osalused sihtasutustes ja mittetulundusühingutes	838 000	305 000	1 143 000
155600	Muu amortiseeruv põhivara soetusmaksumuses	909 000	68 000	977 000
155700	Mitteamortiseeruv materiaalne põhivara	591 000	37 000	628 000
155400	Masinad ja seadmed soetusmaksumuses	147 000	133 000	280 000
155910	Lõpetamata ehitused ja etapiivisiilised soetused	189 000	69 000	258 000
155101	Eluhooned soetusmaksumuses	40 000	48 000	88 000
154000	Kinnisvarainvesteeringud soetusmaksumuses	0	79 000	79 000
155500	Infotehnoloogia	51 000	0	51 000
155405	Transpordivahendid soetusmaksumuses	0	22 000	22 000
Kokku		39 263 000	11 123 000	50 386 000

Jõhvi valla põhivara kandeid on kokku 1371, 16 objekti on üle 0,5 miljoni euro suuruse jääkväärtusega, sh koolihooned. Toila valla põhivara kandeid on kokku 771, sh on 9 objekti enam kui 0,5 miljoni euro suuruse jääkväärtusega.

Jõhvi valla osalusega juriidiliste isikute põhivara jääkväärtus on kokku 33,1 miljonit eurot ja Toila valla osalusega isikutel 7,8 miljonit eurot (tabel 10).

Tabel 10. Jõhvi valla ja Toila valla osalusega juriidiliste isikute põhivara jääkväärtus seisuga 31.12.2023

Jõhvi vald	Jääkväärtus
Järve Biopuhastus OÜ	22 388 000
Jõhvi Pargi Arendus OÜ	14 000
	22 402 000
Jõhvi Hooldekeskus SA	966 000
Ida- Viru Ettevõtluskeskus SA	701 000
Virumaa Laste ja Perede Tugikeskus MTÜ	375 000
Jõhvi Lennuväli SA	5 000
SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur	8 649 000
	10 696 000
Toila vald	
AS Vekanor	3 433 000
OÜ Voka Vara	351 000
	3 784 000
SA Eesti Kaevandusmuuseum	4 066 000
Jõhvi Lennuväli SA	5 000
	4 071 000
Kõik kokku	40 953 000

4 Finantsvõimekus ja investeeringud

4.1 Eelarved ja finantsvõimekus

Jõhvi valla tuludest moodustasid 2023. aastal 54% maksutulud ja 39% saadavad toetused. Tulud kaupade ja teenuste müügist olid 7%. Eestis keskmiselt on maksutulude osakaal eelarves 61%, toetuste osakaal 29% ja kaupade ja teenuste müügist saadavate tulude osakaal 9%. Seega olid valla omatulud võrreldes riigi keskmisega madalamad ja toetuste osakaal eelarves suurem.

Kulueelarvest moodustasid töajookulud 58%, majandamiskulud 33% ja antavad toetused 9%. Eestis keskmiselt on töajookulude osakaal eelarves 53%, majandamiskuludel 33% ja toetustel 14%. Jõhvi vallas on seega võrreldes Eesti keskmisega töajookulude osakaal kõrgem ja antud toetuste osakaal madalam.

Põhitegevuse tulude ja kulude struktuuris on viimase kuue aasta vältel aset leidnud muutused. Seda eriti tulueelarves 2023. aastal, kus võrreldes eelnevate aastatega on saadavate toetuste osakaal suurenenud ja maksutulude osakaal kahanenud. Kulueelarves on paari protsendipunkti võrra vähenenud töajookulude osakaal ja suurenenud antavad toetused (tabel 11).

Tabel 11. Jõhvi vallaeelarve tulude ja kulude struktuur 2018-2023 (Rahandusministeerium)

Jõhvi vald	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maksutulud	57%	59%	57%	58%	58%	54%
Kaupade ja teenuste müük	8%	8%	7%	7%	7%	7%
Saadavad toetused	34%	33%	35%	35%	35%	39%
Muud tulud (kaevandamisõigus ja vee erikasutus)	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Antud toetused	7%	6%	7%	5%	7%	9%
Töajookulud	60%	60%	60%	60%	57%	58%
Majandamiskulud	33%	33%	33%	35%	36%	33%
Muud kulud	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Toila valla tuludest moodustasid 2023. aastal 61% maksutulud ja 31% saadavad toetused. Tulud kaupade ja teenuste müügist olid 8% ja laekumised kaevandamisõigus ja vee erikasutuse eest 1%. Seega olid valla tulude struktuur sarnane riigi keskmisega.

Kulueelarvest moodustasid töajookulud 49%, majandamiskulud 42%, antavad toetused 5% ja muud kulud 4%. Toila vallas on seega võrreldes Eesti keskmisega töajookulude ja antud toetuste osakaal madalam ning majandamiskulude osakaal kõrgem.

Möödunud aastate vaates on tulueelarves suurenenud maksutulude ja saadavate toetuste osakaal kaupade ja teenuste müügi ning muude tulude arvel. Kulueelarves on võrreldes eelneva paari aastaga suurenenud töajookulude osakaal, muud kulud 2023.a. on ajutine – seotud Toila lasteaia lepingu lõpetamise leppetrahviga (tabel 12).

Tabel 12. Toila vallaeelarve tulude ja kulude struktuur 2018-2023 (Rahandusministeerium)

Toila vald	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maksutulud	56%	58%	58%	62%	62%	61%
Kaupade ja teenuste müük	13%	12%	7%	7%	7%	8%
Saadavad toetused	26%	27%	32%	29%	29%	31%
Muud tulud (kaevandamisõigus ja vee erikasutus)	6%	3%	3%	3%	2%	1%
Antud toetused	4%	4%	4%	4%	5%	5%
Töajookulud	48%	48%	48%	47%	46%	49%
Majandamiskulud	48%	48%	48%	49%	49%	42%
Muud kulud	0%	0%	0%	0%	0%	4%

Omavalitsuste omavahelises võrdluses on Jõhvi valla põhitegevuse omatulud (maksutulud ning kaupade ja teenuste müük) madalamad ja toetuste osakaal tulueelarves kõrgem. Kulueelarves on Jõhvi valla tööjõukulud kõrgemad ja majandamiskulud madalamad.

Jõhvi valla põhitegevuse tulude maht oli eelarve täitmise alusel 2023 aastal 22,1 miljonit ja kulude maht 21,2 miljonit eurot. Põhitegevuse tuleml oli 840 tuhat eurot ehk 4% põhitegevuse tulude mahust. Eesti omavalitsuste keskmine põhitegevuse tuleml oli 2023. aastal 8% põhitegevuse tuludest. Aasta 2024. eelarve eeldatavat täitmist on täpsustatud sügisel uue eelarvestrateegia raames, mille järgi põhitegevuse tuleml saab olema 7%.

Valla võlakohustused olid 2023. a lõpu seisuga 10,1 miljonit eurot, likviidseid varasid oli 830 tuhande euro väärtuses. Perioodi 2018–2023 jooksul on võlad suurenenud u 7 miljoni euro võrra. 2023. a lõpu seisuga oli valla netovõlakoormus 44% (Eesti omavalitsuste keskmine oli 33%). Võlakohustused elaniku kohta on perioodil enam kui kolmekordistunud (tabel 13).

Tabel 13. Jõhvi valla finantsnäitajad 2018-2024 (Rahandusministeerium)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud	15 050 000	15 717 000	16 284 000	16 703 000	18 783 000	22 067 000	23 474 000
Põhitegevuse kulud	13 125 000	14 656 000	15 093 000	15 735 000	17 489 000	21 230 000	21 957 000
Põhitegevuse tuleml	1 926 000	1 061 000	1 191 000	967 000	1 294 000	838 000	1 518 000
Tulemi osakaal tuludest	13%	7%	7%	6%	7%	4%	6%
Põhitegevuse tulud elaniku kohta	1 292	1 368	1 446	1 487	1 685	1 926	2 034
Põhitegevuse tuleml elaniku kohta	165	92	106	86	116	73	132
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	3 057 000	5 221 000	6 279 000	8 826 000	10 563 000	10 165 000	9 262 000
Likviidseid varad aasta lõpu seisuga	1 555 000	2 684 000	2 230 000	3 119 000	1 716 000	423 000	0
Netovõlakoormus (eurodes)	1 503 000	2 537 000	4 050 000	5 707 000	8 847 000	9 742 000	9 262 000
Netovõlakoormuse %	10,0%	16,1%	24,9%	34,2%	47,1%	44,1%	39,5%
Võlakohustused elaniku kohta	263	454	558	786	948	887	803
Põhivara soetus	5 500 000	1 669 000	5 608 000	7 048 000	8 623 000	2 144 000	1 880 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	3 974 000	298 000	3 263 000	4 517 000	3 567 000	828 000	797 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	0	221 000	20 000	10 000	22 000	10 000	20 000
Põhivara soetus elaniku kohta	472	164	500	628	776	188	165

Toila valla põhitegevuse tulude maht oli 2023 aastal 9,3 miljonit ja kulude maht 9 miljonit eurot. Põhitegevuse tuleml oli 236 tuhat eurot ehk 3% põhitegevuse tulude mahust. Aasta 2024. eelarve eeldatav täitmine uue eelarvestrateegia järgi on põhitegevuse tuleml 6%.

Valla võlakohustused 2023. a lõpu seisuga puudusid, likviidseid varasid oli 440 tuhande euro väärtuses (tabel 14).

Tabel 14. Toila valla finantsnäitajad 2018-2024 (Rahandusministeerium)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud	7 203 000	7 515 000	7 812 000	7 543 000	8 125 000	9 286 000	9 980 000
Põhitegevuse kulud	6 462 000	6 924 000	6 828 000	6 961 000	7 852 000	9 050 000	9 699 000
Põhitegevuse tuleml	741 000	591 000	984 000	582 000	273 000	236 000	281 000
Tulemi osakaal tuludest	10%	8%	13%	8%	3%	3%	3%
Põhitegevuse tulud elaniku kohta	1 498	1 566	1 648	1 620	1 760	2 019	2 211
Põhitegevuse tuleml elaniku kohta	154	123	208	125	59	51	62
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	701 000	664 000	1 058 000	422 000	225 000	78 000	258 000
Likviidseid varad aasta lõpu seisuga	1 172 000	920 000	1 884 000	1 189 000	624 000	441 000	36 000
Netovõlakoormus (eurodes)	-470 000	-256 000	-826 000	-768 000	-399 000	-362 000	222 000
Netovõlakoormuse %	-6,5%	-3,4%	-10,6%	-10,2%	-4,9%	-3,9%	2,2%
Võlakohustused elaniku kohta	146	138	223	91	49	17	57
Põhivara soetus	1 130 000	1 175 000	1 049 000	1 655 000	912 000	517 000	1 089 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	954 000	653 000	198 000	816 000	535 000	189 000	137 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	96 000	68 000	105 000	106 000	332 000	139 000	71 000
Põhivara soetus elaniku kohta	255	259	244	378	270	143	257

Jõhvi ja Toila vallale kohaldub perioodil 2020-2024 Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse järgi netovõlakoormuse individuaalne piirmäär 80% põhitegevuse tuludest (2025-75%, 2026-70%, 2027-65% ning seejärel taas 60%). Seega oli maksimaalne netovõlakoormus 2023. aasta lõpu seisuga Jõhvi vallal 17,6 miljonit eurot ja teoreetiline täiendav laenuvõime 7,9 miljonit eurot. Kuna Toila vallal hetkel laenud puuduvad, siis maksimaalne netovõlakoormus 7,4 miljonit eurot võrdub ka võimaliku laenumahuga.

Teisalt võib tagasihoidliku põhitegevuse tulemi juures tegelik laenamise võimekus osutada maksimaalsest madalamaks. Likviidsete varade maht on mõlemal omavalitsusel tagasihoidlik.

Perioodil 2018–2023 on mõlema omavalitsuse põhitegevuse kulud kasvanud kiiremini kui tulud. Eelarvemaht on suurenenud Jõhvi vallas enam kui Toila vallas.

Jõhvi vald investeerinud põhivarasse u 30,5 miljonit eurot. Investeeringute kogumahust 54% on olnud võimalik teha sihtfinantseeringute toel. Toila vald investeerinud põhivarasse u 6,4 miljonit eurot. Investeeringute kogumahust 52% on olnud võimalik teha sihtfinantseeringute toel (tabel 15).

Tabel 15. Jõhvi ja Toila valla finantsnäitajate muutus 2018 vs 2023

	Jõhvi vald	Toila vald
Põhitegevuse tulud	47%	29%
Põhitegevuse kulud	62%	40%
Põhitegevuse tulemi	-56%	-68%
Tulemi osakaal tuludest	-9%	-8%
Põhitegevuse tulud elaniku kohta	49%	35%
Võlakohustused aasta lõpu seisuga	233%	-89%
Likviidsed varad aasta lõpu seisuga	-73%	-62%
Netovõlakoormus (eurodes)	548%	-23%
Netovõlakoormuse %	34%	0%
Võlakohustused elaniku kohta	238%	-88%
Põhivara soetus	30 592 000	6 438 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	16 447 000	3 345 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	283 000	846 000
Põhivara soetus elaniku kohta	2 729	1 548
Sihtfinantseerimise osakaal	54%	52%

Põhitegevuse kulueelarves (ei sisalda põhivara investeeringuid, 2024. aasta eelarve alusel), on omavalitsustel kulude osakaal valdkondades mõnevõrra erinev. Eelkõige tuleb see välja haridusvaldkonnas – kui Jõhvi valla kulud haridusele moodustavad 47% eelarvemahust, siis Toila puhul on see 57%. Teisalt on Jõhvi valla kulud suuremad vaba aja-kultuuri-religiooni valdkonnas (15% vs 10%) ja sotsiaalse kaitse valdkonnas (14% vs 10%). Üldiste valitsussektori teenuste, majanduse, keskkonnakaitse ning elamu- ja kommunaalmajanduse valdkondades on vahed kuni paar protsendipunkti (tabel 16).

Tabel 16. Aasta 2024 eelarve põhitegevus valdkondade lõikes (Jõhvi Vallavalitsus, Toila Vallavalitsus)

Valdkond	Jõhvi vald	Toila vald	Jõhvi vald	Toila vald
1 Üldised valitsussektori teenused	2 173 000	982 000	10%	11%
4 Majandus	1 339 000	690 000	6%	8%
5 Keskkonnakaitse	1 054 000	375 000	5%	4%
6 Elamu- ja kommunaalmajandus	380 000	121 000	2%	1%
8 Vaba aeg, kultuur, religioon	3 032 000	865 000	15%	10%
9 Haridus	9 857 000	5 160 000	47%	57%
10 Sotsiaalne kaitse	2 997 000	907 000	14%	10%
Kokku	20 832 000	9 100 000	100%	100%

Hallatavate asutuste vaates on Jõhvi vallas suurima põhitegevuse eelarvemahuga lasteaed, mõlemad koolid ja vallavalitsus. Asustustes oli eelmise aastal kokku u 459 töötajat (tabel 17).

Tabel 17. Jõhvi valla asutuste eelarved 2024 ja töötajate arv 2023. aastal (Jõhvi Vallavalitsus)

Asutus	Kulud 2024	Töötajad 2023
Jõhvi Lasteaiad	2 986 000	130
Jõhvi Keslinna Kool	2 364 000	72
Jõhvi Vallavalitsus	2 321 000	64
Jõhvi Põhikool	2 185 000	76
Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus	1 284 000	25
Jõhvi Keskraamatukogu	637 000	13
Jõhvi Muusikakool	614 000	20
Jõhvi Sport	606 000	21
Jõhvi Sotsiaalmaja	485 000	11
Jõhvi Spordikool	443 000	12
Jõhvi Kunstikool	329 000	15
Kokku		459

Toila vallas olid suurima põhitegevuse eelarvemahuga mõlemad koolid, lasteaed ja vallavalitsus. Asustustes oli eelmise aastal kokku u 157 töötajat (tabel 18).

Tabel 18. Toila valla asutuste eelarved 2024 ja töötajate arv 2023. aastal (Toila Vallavalitsus)

Asutus	Kulud 2024	Töötajad 2023
Toila Gümnaasium	1 659 000	43
Kohtla-Nõmme Kool (kooliosa eelarve + töökohad kokku)	938 000	39
Voka Lasteaed	853 000	23
Toila Vallavalitsus	803 000	26
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus	512 000	11
Kohtla-Nõmme Kool (lasteiaiosa eelarve)	441 000	
Toila Muusika- ja Kunstikool	223 000	7
Toila Vallaraamatukogu	166 000	3
Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus (noortekeskused)	159 000	6
Toila Sadam	71 000	1
Kokku		157

4.2 Eelarvestrateegiates planeeritud investeeringud

Omavalitsused kavandavad tulevikuinvesteeringud eelarvestrateegiates. Järgnevalt on välja toodud kavandatavad investeeringud septembri 2024. alguse eelarvestrateegiate tööversioonide alusel (Jõhvi Vallavolikogu kinnitas eelarvestrateegia 26. septembril 2024 tööversiooniga identsena, Toila Vallavolikogu kinnitab eeldatavalt oktoobrikuu istungil).

Aastatel 2024-2028 on Jõhvi vald kavandanud investeeringud mahus 20,5 miljonit eurot, sellest 68% sihtfinantseeringute toel. Enam kui pool investeeringumahust on kavandatud vaba aja-kultuuri valdkonda ja neljandik sotsiaalse kaitse valdkonda (tabel 19).

Tabel 19. Jõhvi valla investeeringud valdkondades eelarvestrateegias aastatel 2024-2028 (Jõhvi Vallavalitsus)

Jõhvi vald	Kokku	Omarahastus	Toetus	Toetuste osakaal
04 Majandus	2 872 000	1 109 000	1 764 000	61%
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	154 000	154 000	0	0%
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	10 663 000	3 980 000	6 683 000	63%
09 Haridus	1 026 000	465 000	561 000	55%
10 Sotsiaalne kaitse	5 834 000	874 000	4 961 000	85%
Kokku	20 549 000	6 581 000	13 968 000	68%

Aastatel 2024-2028 on Toila vald kavandanud investeeringud mahus 19,2 miljonit eurot (ehk samas mahus nagu Jõhvi vald samal perioodil), sellest 60% sihtfinantseeringute toel. Enam kui pool investeeringumahust on kavandatud haridusvaldkonda ning ligi viiendik nii majandus kui ka vaba aja-kultuuri valdkonda (tabel 20).

Tabel 20. Toila valla investeeringud valdkondades eelarvestrateegias aastatel 2024-2028

Toila vald	Kokku	Omarahastus	Toetus	Toetuste osakaal
01 Üldised valitsussektori teenused	50 000	50 000	0	0%
03 Avalik kord ja julgeolek	37 000	17 000	20 000	54%
04 Majandus	3 587 000	2 303 000	1 284 000	36%
05 Keskkonnakaitse	200 000	120 000	80 000	40%
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	839 000	819 000	20 000	2%
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	3 590 000	1 072 000	2 518 000	70%
09 Haridus	10 099 000	3 056 000	7 043 000	70%
10 Sotsiaalne kaitse	788 000	188 000	600 000	76%
Kokku	19 190 000	7 625 000	11 566 000	60%

Jõhvi valla eelarvestrateegias on välja toodud 24 investeeringuobjekti (neist 9 objekti maksumusega vähem kui 100 000 eurot). Suurimad investeeringud on kavandatud Jõhvi Keskraamatukogu-kogukonnakeskuse rajamiseks ning sotsiaalse kaitse taristu arenguprogrammi elluviimiseks (tabel 21).

Tabel 21. Jõhvi valla investeeringuobjektid eelarvestrateegias aastatel 2024-2028

Investeeringuobjektid 2024-2028 Jõhvi vald	Kokku	Omarahastus	Toetus	Toetuste osakaal
Jõhvi Keskraamatukogu-kogukonnakeskuse projekteerimine ja rajamine	7 699 600	2 799 600	4 900 000	64%
Sotsiaalse kaitse taristu arenguprogramm	5 834 090	873 590	4 960 500	85%
Noortepargi rajamine (2024. aastal "multiarena")	1 714 000	610 000	1 104 000	64%
Transiitänavate- ja teede rekonstrueerimine	1 143 157	343 157	800 000	70%
Ühistranspordikeskuse arendusprojekt	843 337	218 417	624 920	74%
Jõhvi Põhikooli väliala rajamine II ja III etapp	502 400	502 400	0	0%
Jõhvi kergejõustiku staadioni rekonstrueerimine	450 000	250 000	200 000	44%
Ligipääsetavuse parandamine valla hoonetes	427 500	97 500	330 000	77%
Jõhvi spordihalli energiatõhususe parendamine	343 746	119 746	224 000	65%
Jõhvi Lasteaiad Kalevipoja maja energiatõhususe parendamine	330 000	99 000	231 000	70%
Tammiku spordihoone energiatõhususe projekteerimis-ehitustööd	307 000	92 100	214 900	70%
Malmi tänava kergliiklustee ehitamine	275 000	90 000	185 000	67%
Kaasava eelarve tegevused	130 000	130 000	0	0%
Jõhvi-Tammiku kergliiklustee valgustuse projekteerimis-ehitustööd	104 324	104 324	0	0%
Kergliiklusteede projekteerimine ja ehitamine	100 000	30 000	70 000	70%
Muu (alla 100 000 euro suurused investeeringud)	354 805	231 119	123 686	35%
KOKKU	20 559 000	6 591 000	13 968 000	68%

Toila valla eelarvestrateegias on välja toodud 39 investeeringuobjekti (neist 20 objekti maksumusega vähem kui 100 000 eurot). Suurimad investeeringud on kavandatud Toila Gümnaasiumi põhikooliks ümberkujundamisel 180 õppekohaga koolihoone ehitamiseks, Voka kogukonnakeskuse rajamiseks ning valla teede investeeringuteks (tabel 22).

Tabel 22. Toila vald investeeringuobjektid eelarvestrateegias aastatel 2024-2028 (Toila Vallavalitsus)

Investeeringuobjektid 2024-2028 Toila vald	Kokku	Oma- rahastus	Toetus	Toetuste osakaal
Toila Gümnaasiumi ümberkujundamine põhikooliks ning 180 õppekohaga koolihoone ehitamine	7 740 517	1 165 047	6 575 470	85%
Voka kogukonnakeskuse Narva mnt 2 rajamine	2 089 000	313 350	1 775 650	85%
Valla teede renoveerimine	1 391 330	1 291 330	100 000	7%
Toila kooli võimla	800 000	800 000	0	0%

Sotsiaalteenuste arendamine (toetatud eluaseme rajamine Kohtla-Nõmme alevisse)	787 500	187 500	600 000	76%
Järve küla rekreatsiooniala ja pargi rekonstrueerimine	769 434	230 830	538 604	70%
Kergliiklustee rajamine (Toila-Jõhvi kergliiklustee)	740 000	240 000	500 000	68%
Kohtla-Nõmme Kooli rekonstrueerimine (2025- lift)	665 000	275 000	390 000	59%
Joogiveevarustuse ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine	612 000	612 000	0	0%
Kohtla-Nõmme ja Kohtla kergliiklusteede ühendamine Kohtla-Järve teega (Raudtee tn- Ehitajate tn)	603 320	183 330	419 990	70%
Voka lasteaia rühmaruumide renoveerimine	480 000	480 000	0	0%
Hajaasustuse programmist toetused	384 000	192 000	192 000	50%
Voka spordihoone Metsa 2 rekonstrueerimine	350 000	250 000	100 000	29%
Valaste joa kergtee projekt ja rajamine	270 000	70 000	200 000	74%
Energiatõhusate meetmete rakendamine (asutused)	250 000	250 000	0	0%
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine (külad)	214 640	194 640	20 000	9%
Laste spordi- ja mänguväljakute rajamine	130 000	50 000	80 000	62%
Arendusprojektid (projektide tellimised ja projektide omafinantseerimised)	125 700	125 700	0	0%
Voka lasteaia ventilatsioon	100 000	100 000	0	0%
Muu (alla 100 000 euro suurused investeeringud)	1 071 590	805 790	265 800	25%
KOKKU	19 190 000	7 625 000	11 566 000	60%

Kahe omavalitsuse peale kokku on perioodil kavandatud investeeringuid ligi 40 miljonit eurot, sellest 64% ehk 25,5 miljonit eurot toetusi. Jõhvi vald on planeerinud omarahastuse mahuks 6,5 miljonit eurot ja Toila vald 7,6 miljonit eurot (tabel 23).

Tabel 23. Investeeringud eelarvestrateegiates 2024-2028 aastate lõikes (Jõhvi Vallavalitsus, Toila Vallavalitsus)

Investeermistegevus	2024	2025	2026	2027	2028	Kokku
Jõhvi vald kokku	1 883 000	3 197 000	8 701 000	3 810 000	2 968 000	20 559 000
Toila vald kokku	1 064 000	5 207 000	6 418 000	5 140 000	1 361 000	19 190 000
Investeeringud kokku	2 947 000	8 404 000	15 119 000	8 950 000	4 329 000	39 749 000
Jõhvi vald omavahendid	1 346 000	913 000	1 364 000	1 504 000	1 463 000	6 591 000
Toila vald omavahendid	978 000	1 856 000	2 258 000	1 731 000	801 000	7 625 000
Omavahendid kokku	2 324 000	2 769 000	3 622 000	3 235 000	2 264 000	14 216 000
Toetuste osakaal (Jõhvi vald)	29%	71%	84%	61%	51%	68%
Toetuste osakaal (Toila vald)	8%	64%	65%	66%	41%	60%
Toetuste osakaal kokku	21%	67%	76%	64%	48%	64%

Jõhvi on viimastel aastatel kõvasti investeerinud ja laenukoormus on jõudsalt kasvanud. Toila vallal hetkel laenukoormus puudub, kui kavandatud investeeringute elluviimise korral see lähima paari aastaga suureneb olulisel määral. Eelarvestrateegiates on planeeritud 2028 aasta lõpuks netovõlakooormuseks Toila vallal 3 miljonit eurot ja Jõhvi vallal 6 miljonit eurot.

4.3 Muud investeeringud

Lisaks eelarvestrateegiates kajastatule on mõlemal omavalitsusel veel olulisi investeerimisvajadusi mida peetakse tähtsaks, kuid mille tegemiseks hetkel uuendamisel olevate eelarvestrateegiate (2025-2028) vaates ressursse kavandatud ei ole. Kokkuleppel omavalitsustega on nendest välja toodud kuni viis olulisemat objekti. Objektid ei ole reastatud tähtsuse järjekorras ning nende ellurakendamine sõltub mh toetusvahendite saamise võimalikkusest.

Jõhvi valla projektid:

- Energiatõhususe ja sisekliima projektid eesmärgiga valla hoonete kulutõhususele ning kvaliteedile ehk vallale kuuluva hoonefondi tänapäevastamine;
- Avaliku ruumi kvaliteeti/kasutusmugavust suurendavad projektid (pargid-väljakud-liikumisharrastuse objektid, haljastus);
- Sporditaristu arendamise jätkutegevused;
- Jäätmejaama rajamine;
- Kergliiklusteede võrgustiku arendamine.

Toila valla projektid:

- Kergliiklusteede võrgustiku arendamine (hinnanguline maksumus 3 miljonit eurot)
 - sh Toila - Jõhvi (Kõrve) u 5km;
 - sh Kohtla-Nõmme - Kohtla-Järve u 5km;
 - sh Voka - Oru (rongipeatus) u 5km.
- Kohtla-Nõmme kogukonnahoone rajamine (hinnanguline maksumus 1 miljon eurot);
- Voka Spordihoone rekonstrueerimine (hinnanguline maksumus 1,5 miljonit eurot).

4.4 Omavalitsuste vaheline arvlemine

Järgnevalt on välja toodud 2023. aasta eelarve täitmise alusel Jõhvi valla ja Toila valla arvlemine teiste omavalitsustega. Vaadeldud on kolme mahult peamist arvlemise komponenti:

- tulud lasteaiateenuste müügist / lasteaia kohatasud teistele omavalitsustele (konto 09110);
- tulud koolitamisteenuste eest / üldhariduskoolide kohatasud teistele omavalitsustele (konto 09212);
- tulud huviharidusteenustest / huvikoolide kohamaksud teistele omavalitsustele.

Jõhvi valla tulud lasteaia ja koolikohtade müügist olid kokku 562 tuhat eurot ja kulud kohtade ostmisele 868 tuhat eurot. Jõhvi vald tasus seega möödunud aastal teistele omavalitsustele 306 tuhat eurot enam kui olid laekumised teistel omavalitsustelt. Arvlemise mahust valdava osa moodustas Kohtla-Järve linn ja ka Toila vald. Kui üldhariduskoolide ja huvikoolide vaates oli saldo mõlema nimetatuga positiivne, siis alushariduse vaates negatiivne. Seda eriti Kohtla-Järve linnaga, kellele Jõhvi vald tasus 387 tuhat eurot lasteaiakohtade eest enam (tabel 24).

Tabel 24. Jõhvi valla arvlemine teiste omavalitsustega, 2023. eelarve täitmine (Jõhvi Vallavalitsus)

Jõhvi vald	Lasteaiad	Üldhariduskoolid	Huvikoolid	Kokku
Tulud				
Toila vald	35 000	55 000	68 000	158 000
Kohtla-Järve linn	50 000	191 000	17 000	257 000
Muud omavalitsused	58 000	47 000	42 000	146 000
Tulud kokku	143 000	293 000	127 000	562 000
Kulud				
Toila vald	120 000	39 000	0	160 000
Kohtla-Järve linn	437 000	132 000	9 000	578 000
Muud omavalitsused	53 000	71 000	7 000	131 000
Kulud kokku	610 000	242 000	16 000	868 000
Vahe				
Toila vald	-85 000	15 000	68 000	-1 000
Kohtla-Järve linn	-387 000	60 000	7 000	-320 000
Muud omavalitsused	5 000	-24 000	35 000	15 000
Kokku	-468 000	51 000	110 000	-306 000

Toila valla tulud lasteiaia ja koolikohtade müügist olid kokku 407 tuhat eurot ja kulud kohtade ostmisele 834 tuhat eurot. Toila vald tasus seega möödunud aastal teistele omavalitsustele 427 tuhat eurot enam kui olid laekumised teistelt omavalitsustelt. Arvlemise mahust valdava osa moodustas Kohtla-Järve linn ja ka Jõhvi vald. Kui üldhariduskoolide osas oli arvlemine enam-vähem tasakaalus (saldo -25 tuhat eurot), siis nii lasteaedade kui ka huvikoolide õppetاسused maksis vald välja u 200 tuhat eurot enam. Kui huvikoolide eest oli saldo negatiivne nii Kohtla-Järve linna kui ka Jõhvi vallaga, siis lasteaiakohtade vaates oli saldo Jõhvi vallaga positiivne 87 tuhande euroga (tabel 25).

Tabel 25. Toila valla arvlemine teiste omavalitsustega, 2023. eelarve täitmine (Toila Vallavalitsus)

Toila vald	Lasteaiad	Üldhariduskoolid	Huvikoolid	Kokku
Tulud				
Jõhvi vald	123 000	29 000	2 000	155 000
Kohtla-Järve linn	92 000	79 000	8 000	179 000
Muud omavalitsused	59 000	15 000	0	74 000
Tulud kokku	274 000	123 000	10 000	407 000
Kulud				
Jõhvi vald	35 000	55 000	70 000	160 000
Kohtla-Järve linn	391 000	66 000	141 000	599 000
Muud omavalitsused	48 000	27 000	0	76 000
Kulud kokku	475 000	148 000	211 000	834 000
Vahe				
Jõhvi vald	87 000	-25 000	-67 000	-6 000
Kohtla-Järve linn	-299 000	12 000	-133 000	-420 000
Muud omavalitsused	10 000	-12 000	0	-1 000
Kokku	-202 000	-25 000	-200 000	-427 000

2023. aasta eelarve täitmise alusel oli **Jõhvi valla ja Toila valla omavahelise arvlemise haridusteenuste osas u 310 tuhat eurot**. Eeldatavalt muud omavahelised arvlemised on kordades väiksemamahulised. **Ühinemisel omavaheline arvlemine lõpeb ja põhitegevuse tulude kui ka kulude maht kahaneb selle summa võrra**. Muudatus toob kaasa mõningase korrektuuri netovõlakoormuse seisukohast, mis ei ole olulise mõjuga.

Eemaldades Jõhvi ja Toila valla omavahelise arvlemise, kujuneks omavalitsuste ühinemisel (2023.a eelarve täitmise alusel) tuludeks arvlemisel Kohtla-Järve linnaga 436 tuhat eurot ja kuludeks 1,18 miljonit eurot. Ehk saldo oleks negatiivne u 740 tuhande euro võrra, seda peamiselt tulenevalt lasteaiakohtade ostmisest (tabel 26)

Tabel 26. Arvlemine ühise omavalitsusena Kohtla-Järve linnaga

	Lasteaiad	Üldhariduskoolid	Huvikoolid	Kokku
Tulud				
Jõhvi vald	50 000	191 000	17 000	257 000
Toila vald	92 000	79 000	8 000	179 000
Tulud kokku	142 000	270 000	24 000	436 000
Kulud				
Jõhvi vald	437 000	132 000	9 000	578 000
Toila vald	391 000	66 000	141 000	599 000
Kulud kokku	828 000	198 000	150 000	1 176 000
Vahe				
Jõhvi vald	-387 000	60 000	7 000	-320 000
Toila vald	-299 000	12 000	-133 000	-420 000
Kokku	-686 000	72 000	-126 000	-740 000

Arvestades arvlemist kõikide teiste omavalitsustega, jääb suurusjärk samaks (tabel 27).

Tabel 27. Arvlemise sakdo ühise omavalitsusena kõikide teiste omavalitsustega kokku (sh Kohtla_Järve linn)

	Lasteaiad	Üldhariduskoolid	Huvikoolid	Kokku
Jõhvi vald	-382 000	36 000	42 000	-305 000
Toila vald	-289 000	0	-133 000	-421 000
Kokku	-672 000	36 000	-91 000	-726 000

5 Ühinemise mõjud

5.1 Ühinemise mõju Jõhvi ja Toila vallale

Tuleviku finantsvõimekus

Jõhvi ja Toila valla ühinemise tulemusel:

- tekib eelarvestrateegiate alusel ligi 35 miljoni euro suuruse põhitegevuse tuluga omavalitsusüksus (aastal 2026), põhitegevuse tulemliga ligi 3 miljonit eurot ehk 10% põhitegevuse tuludest;
- eelarve põhitegevuse tulude maht väheneb tulenevalt omavahelise arvlemise lõppemisest u 310 tuhande euro võrra;
- põhitegevuse kulude mahu muutuse suurus sõltub ühinemislepingu elluviimiseks valitud tegevusviisidest;
- ühinemise järgsel aastal (2026) on likviidsete varade suunamata jääk 1,5 miljonit eurot, netovõlakoorumus 27%, võlakohustused 11 miljonit eurot, vabad laenuvahendid ligi 12 miljonit eurot;
- eelarvestrateegiates planeerimisperioodi lõpuks (aasta 2028) on likviidsete varade suunamata jääk minimaalne, netovõlakoorumus 25%, võlakohustused 9 miljonit eurot, vabad laenuvahendid ligi 13 miljonit eurot;
- ühinemise ja selle järgsel aastal võib kulud ajutiselt suurendada koondamistasude maksmine jm ühisele alusele viimisega kaasnevad kulud: töö- ja puhkusekorralduse alused, palgatasemed sarnastel ametitel, sotsiaaltoetuste määrad ja teenuste spekter jms;
- ühinemislepingus ei ole kokku lepitud konkreetset investeringute rahalist mahtu, vaid on sätestatud eesmärgid ja tegevuspõhimõtted. Need on oma olemuselt suunatud avalike teenuste ja elukeskkonna parendamisele. Seega ühinemislepingu elluviimiseks on jäetud kulude juhtimiseks manööverdamisruumi mitte toomaks kaasa pikaajset negatiivset mõju ühineva omavalitsuse finantsvõimekusele;
- ühinemisega ei kaasne riigipoolset ühekordset toetust ega muid täiendavaid tulusid;
- ühinemisega tekib võimekus ellu viia suuremamahulisi projekte kui mõlemal omavalitsusel eraldiseisvana. Loodud on eeldused omafinantseerimise ja kohustuste võtmise võimekuse suurenemiseks ajas.

Teisalt ei saa jätta arvestamata, et omavalitsuste eelarvestrateegiad on koostatud erinevate põhitegevuse tulude ja kulude eeldustega. Jõhvi vald on perioodiks 2025-2028 planeerinud tulude ja kulude kasvu enam kui kaks korda madalamal määral kui Toila vald. Seejuures aastateks 2024 ja 2025 on ette nähtud põhitegevuse kulude vähenemine (tabel 28).

Tabel 28. Prognoositud põhitegevuse tulude ja kulude muutuse Jõhvi valla ja Toila valla eelarvestrateegiates 2025-2028 (Jõhvi Vallavalitsus, Toila Vallavalitsus)

	2024	2025	2026	2027	2028
Jõhvi vald					
Põhitegevuse tulud	1,0%	-0,3%	3,1%	3,1%	2,9%
Põhitegevuse kulud	-2,1%	-2,6%	1,7%	1,8%	2,0%
Toila vald					
Põhitegevuse tulud	10%	7%	6%	6%	6%
Põhitegevuse kulud	7%	6%	5%	5%	5%

Selliste arengute realiseerumisel (ehk olukorras, kus majanduskeskkond järgnevatel aastatel paraneb) võimaldab Jõhvi valla põhitegevuse tulem ja Toila valla piisav vaba laenumaht eelarvestrateegiates kavandatud ligi 40 miljoni euro mahus investeeringute elluviimise (eeldusel, et planeeritud toetused laekuvad).

Suurema investeerimisvõimekuse saavutamiseks oleks siiski vajalik parandada omavalitsuste eelarvepositsiooni – põhitegevuse tulem ei ole viimastel aastatel olnud kuigi suur. Saab pidada tõenäoseks, et eelarvestrateegias mitte sisalduvate investeeringute elluviimine ning ühinemislepingu eesmärkide sisustamine suuremahulise põhitegevuse kulude kasvu ja/või investeeringutega, ei ole perioodil pigem realistlik.

Omavalitsuste ühinemiseelse perioodi otsused ja nendest lähtuv võimalik põhitegevuse tulemi muutus ning eelarvestrateegiast erinev investeerimistegevus ja kohustuste muutus, võivad samuti mõjutada ühinemise hetke eelarvepositsiooni. Ühinemiseelisel perioodil investeeringute tegemise ja kohustuste võtmise korraldust ei ole ühinemislepingus reguleeritud.

Hallatavad asutused

Järgnevalt on välja toodud analüüsi koostajate nägemus ühendamavalitsuse hallatavate asutuste võrgu arendamisest.

Haridusasutuste perspektiiv:

- **Alushariduse** vaates on Jõhvi vallas asutused konsolideeritud ning Toilas reform tehtud (Toila (era)lasteaed on suletud), seega lähimal ajal otsest vajadust asutuste võrku korrastada ei ole. Juhtimiskorralduse muudatust (nt Voka ja Jõhvi lasteaedade viimine ühisele juhtimisele) võib kaaluda, kuid see pole pakiline küsimus. Seega saab alusharidusteenuse osutamine ühinemise järgselt jätkuda senistes asukohtades ja senise mudeli alusel.
- **Üldhariduse** osas on teenuste korralduse muutused (vastavat otsused) ühinevates omavalitsustes varasemalt tehtud - Jõhvi valla koolid (2) on juba õppeaastast 15/16 põhikoolid, Toila Gümnaasiumis kaob gümnaasiumiaste 25/26 õppeaasta lõpuga⁴. Toila ja Kohtla-Nõmme koolid on piisava õpilaste arvuga jätkamaks vähemalt esialgu tegevust iseseisvate õppeasutustena. Analüüsi koostamise seisuga saab seega väita, et valla üldhariduse võrk ja -korraldus põhimõttelisi muudatusi ühinemise järgselt ei vaja.
- **Huvihariduse** vaates on soovitatav kaaluda asutuste ühendamisi valdkonna põhiselt (kunst ja muusika, tegevused jätkuks senistes asukohtades) ning spordikooli tegevuse laiendamist väljapoole Jõhvi linna. Asutuste ühinemise eesmärk võiks olla sünergia suurendamine ning paremate eelduste loomine ühendamavalitsuse teenuste sisuliseks arendamiseks.

Muude asutuste perspektiiv:

- Toilas vallas on **kultuuri-, noorsootöö ja sporditegevus** konsolideeritud ühte asutusse. Jõhvis on kultuuritegevus ja noorstöö koondatud Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskusesse, sporditegevus on koondatud Jõhvi Spordikooli ning spordi taristu

⁴ Gümnaasiumi lapsevanemad on otsuse kaevanud kohtusse, otsust 2024. a septembri lõpu seisuga ei ole

haldamine asutusse Jõhvi Sport. Tulevikus võib kaaluda asutuste kokkukoondamise mudelit (kultuuri- ja huvikeskus + spordikeskus). Huvikoolina toimiva spordikooli osas saab otsustada eraldi). Sarnaselt huviharidusele võiks asutuste ühendamine suurendada sünergiaid ning toetada teenuste arendamist sihtgrupi huvidest ja vajadustest lähtuvalt.

- **Raamatukogude** tegevus on ühinemise järgselt mõistlik koondada Jõhvi Keskraamatukogu alla (Toila Vallaraamatukogu liitmine Jõhvi Keskraamatukoguga), säilitades samas tänased teenuspunktid (kui selleks nähakse vajadust). Tegevuse eesmärk on ühtse kvaliteedi tagamine üle kogu valla.
- **Valitsemise** vaates võib jätkata vallakeskuse kõrval kolme teenuspunktiga (Kohtla-Nõmme, Kohtla, Toila), kui selleks nähakse vajadust. Kohalike elanike seisukohast on eelkõige oluline tagada sotsiaalteenuste kättesaadavus ning vastavalt vajadustele elanike esmane nõustamine ja suunamine.
- **Sotsiaalteenuste** täpne korraldus vajab eraldi täpsemat analüüsi.

Teenuskorralduse eripärad vajavad täiendavat analüüsi ja ühtlustamist ühinemise ettevalmistamisele eelneval ja järgneval perioodil.

Osalused juriidilistes isikutes

Ühinemise järgselt saab moodustatud omavalitsus jätkata suuresti seniseid praktikaid, jätkates osalemist nii maakondlikes arendusorganisatsioonides (SA Ida-Viru Ettevõtluskeskus, SA Ida-Viru Investeeringute Agentuur), LEADER-tegevusrühmades (MTÜ Kirderanniku Koostöökogu, MTÜ Virumaa Rannakalurite Ühing), sotsiaalvaldkonna katusorganisatsioonides (SA Jõhvi Hooldekeskus, MTÜ Virumaa Laste ja Perede Tugikeskus, MTÜ Virumaa Nõustamis- ja Aktiviseerimiskeskus) kui ka spetsiifilistes/ konkreetsete objektide arendamiseks moodustatud arendusorganisatsioonides (SA Jõhvi Lennuväli, OÜ Jõhvi Pargi Arendus, OÜ Jõhvi Pargi Arendus Vabaaeg, OÜ Voka Vara, SA Eesti Kaevandusmuuseum). Eraldi võib tõstatada küsimuse, kas on oluline jätkata osalemist MTÜ-s Toila-Ontika Merekuurort, mis aktiivselt ei tegutse.

Lahendamist vajab eelkõige seni Toila vallas sooja- ja ÜVK-teenuste pakkumist korraldanud AS Vekanor tulevik. Riik planeerib veereformi läbiviimist (kuna suure osa vee-ettevõtjate võimekus eurotoetusteta jätkuinvesteeringuid teha on piiratud ja keeruline on ka nüüdisaegsete seadmete hooldamiseks kvalifitseeritud tööjõu leidmine). Ühe lahendusena nähakse väiksemate vee-ettevõtete liitumist suuremate ja tihedama asustuspriirkonnaga ettevõtetega. Seega on laiem suund olulisel määral vähendada vee-ettevõtete arvu.

Eraldiseisva väikse kommunaalteenuste jätkusuutlikkus on ka ilma ühinemise ja veereformita küsitav, seega tuleb täiendavalt analüüsida, kas lahenduseks on liitumine OÜ Järve Biopuhastusega (peamine ÜVK teenuste osutaja Jõhvis) või mõni muu alternatiiv (nt ühinemine AS-ga Emajõe Veevõrk, kes pakub teenust Alutaguse vallas). Täpsem tulevikulahendus sõltub juba veereformi edasise kulgemise protsessist (Kliimaministeriumi kokku kutsutud veeteenuse juhtrühm peab 2025. aastaks välja selgitama, mil moel Eesti veemajanduse sektor ümber korraldada), majanduslikust otstarbekusest ning muudest tehnilistest ja korralduslikest aspektidest.

Ühinemine toob kaasa muudatused ka vallavalitsuste ja teenistujate struktuuris ning koosseisus. Senine kogemus näitab, et ühinemise järgselt on suund juhtimisega seotud ametikohtade vähenemisele ning spetsialistide seotud ametikohtade suurendamisele ja/või selgemale spetsialiseerumisele. Ühendamavalitsuse täpne struktuur ning ametikohtade jaotus on aga ühinenud omavalitsuse uute juhtide otsustada ja kujundada.

5.2 Ühinemise plussid ja miinused ning võtmetegurid

Jõhvi ja Toila valla ühinemise plusside ja miinuste kaardistamine toimus kahes vaates. Kohapealse vaate jaoks viidi läbi fookusgrupi arutelud eraldi Jõhvi valla ja Toila valla juhtidega. Eraldi küsiti nn kõrvalvaatajate arvamust, milleks viidi läbi kolm ekspertintervjuud isikutega, kellel on vahetu ühinemiskogemus ning samas ka laiem vaade omavalitsusmaastikule. Lisaks eelnevale võeti arvesse ka analüüsi koostajate kogemus, mis hõlmab mh 2017. a haldusreformi läbiviimise nõustamist Eesti erinevates piirkondades kui ka ühinemistähtaegade omavalitsuste konsulteerimist arengu kavandamise valdkonnas.

Ühinevate omavalitsuste vaade

Ühinemise peamised **plussid ning positiivsed mõjud** avalduvad mõlema omavalitsuse juhtkondade jaoks järgnevas:

1) Ühineva omavalitsuse reaalne keskus on Jõhvi, tegu on funktsionaalselt seotud piirkonnaga

Ühiselt leiti, et piirkonna elanikud, organisatsioonid, ettevõtjad jt osapooled on omavahel tugevalt läbipõimunud – tavapärane on, et elatakse Toila vallas, samas töökoht ja/või ettevõtte tegutses Jõhvis jne. Igapäevane pendelränne on tavapärane praktika. Samas tähendab see hetkel, et inimeste töökoht on ühes omavalitsuses aga elukoht (mille järgi käib maksutulu arvestamine) teises, mis pole mõistlik. Samuti toodi välja, et ühinevad omavalitsused on mõneti (ettevõtlus)profiililt sarnased – tegu pole traditsiooniliste tööstuspiirkondadega, vaid aladega, kus arvestatavat rolli omab ka teenussektor.

2) Ühinemine aitaks tugevdada Jõhvit kui (regionaalset) keskust ja vähendaks omavahelist konkurentsi

Küsimus, kus on Ida-Virumaa keskus, saaks (eelkõige riigi ja teiste partnerite) jaoks tugevama vastuse. Aruteludes toodi välja, et „kaugemalt vaatajad“ peavad sageli Ida-Virumaa keskuseks Eesti suuruselt kolmandat linna Narvat, mis aga maakonna inimeste jaoks väljaspool idaregiooni nii ei ole. Ühinemine aitaks tugevdada Jõhvi positsiooni, kuna tegu võiks olla tugevama partneriga riigile, samuti oleks ühendamavalitsus eelduslikult tugevam arengumootor vähemalt Ida-Virumaa keskregiooni jaoks. Lisaks aitaks ühinemine tugevdada uue omavalitsuse positsiooni Virumaa-siseses konkrentsis (tekiks Rakvere linnast elanike arvult suurem omavalitsus) ning kaoks tänane Jõhvi-Toila konkrentsisituatsioon. Omavalitsusjuhtidel on ka lootus, et ühinemine loob paremad eeldused maine parendamiseks (**omavalitsus on** atraktiivsem noortele ja uutele tulijatele).

3) Finantsvõimekuse suurendamine

Suurem eelarve tähendab suuremaid võimalusi teha valikuid ning loob paremad eeldused investeerimisvõimekuse kasvatamiseks. Jõhvi valla vaates on oluline maksujõulis

elanikkonna suurendamine, samas Toila valla tänane finantspositsioon perspektiivis suuri investeeringuid (lisaks juba kavandatule) teha ei võimalda, mistõttu ühinemine oleks hädavajalik.

4) Kompetentside ühendamine ja eelduste parandamine teenuste arendamiseks

Mõlema omavalitsuse juhtkonnad leidsid, et kompetentside tõstmine on oluline ühinemise pluss. Täna on nii Jõhvis kui ka Toilas väljakutseks heade (valdkondlike) spetsialistide leidmine, mida eraldiseisvalt on keeruline lahendada. Samas on mõlemas vallas ka oma tugevused (nt Toila puhul noorsootöö, Jõhvi puhul haridusvaldkond). Ühinemine võimaldaks tugevdada ametkonna spetsialiseerumist, mis omakorda loob eeldused teenuste arendamiseks ja kvaliteedi tõstmiseks.

5) Sünergia suurendamine teenuste arendamisel, sündmuste korraldamisel jne

Mitmete teenuste osas on Jõhvi ja Toila valdade elanikud juba täna tugevalt seotud. Näiteks on Jõhvis riigigümnaasium, mis on Toila valla gümnaasiumiastme sulgemise järgselt loogiline haridustee jätkamise koht. Samuti teenindavad Jõhvi huviharidusasutused osaliselt ka Toila valla lapsi ja noori. Ühinemine mõjuks positiivselt ka kultuuri- ja spordisündmuste kavandamisele ning kasvataks ka efektiivsust – teatud dubleerimised saaks ühinenud omavalitsuse puhul lahendatud, tekib võimalus personali jagada, osalt väheneb bürokraatia jne. Lisaks toodi välja, et ühendamavalitsusena on eelduslikult lihtsam teatud probleeme lahendada, nt veemajanduse korraldus.

Täiendavalt toodi fookusgrupi aruteludes välja, et tänase Toila valla moodustamine on „tööõnnetus“, mille saaks uue ühinemisega lahendada.

Ühinemise peamised **miinused ning negatiivsed mõjud** võivad seisneda järgnevas:

1) Investeeringute võimalik ebavõrdne jaotus

Mõlema omavalitsuse poolt toodi (elanike) hirmuna välja võimalus, et ühendamavalitsuse investeeringud ei pruugi jaguneda ühtlaselt. Jõhvi valla vaates on küsimus nt Kohtla-Nõmme piirkonna investeeringute suur vajadus, Toila valla poolt võimalik oht, et investeeringud suunatakse eelkõige keskusesse ehk Jõhvi linna ning tagamaa saab väiksema tähelepanu.

2) Poliitilise ebastabiilsuse risk

Jõhvi ja Toila ühinemise puhul eksisteerib risk, et ühinemise järgselt ei moodustu poliitiliselt stabiilselt omavalitsust, mis tähendab, et võimalikke plusse ei suudeta enda kasuks tööle panna, kuna tähelepanu läheb võimuvõitlusele. Aruteludes toodi eelkõige välja Jõhvi valla varasemat perioodi, mil võimuvahetus ja sellega seotud ebastabiilsus oli küllalt sage.

3) Tegu pole täies mahus keskus-tagamaa loogikale vastava omavalitsusega

Osa Toila vallast on selgelt seotud Kohtla-Järve linnaga (Kohtla-Nõmme, Järve küla), mistõttu pole ühendamavalitsuse näol tervikuna tegu keskus-tagamaa lahendusega. Ühinemise järgselt jääb endiselt üles vajadus teatud teenuseid sisse osta eelkõige Kohtla-Järve linnast (nt lasteaiakohad, aga ka huviharidus). Probleemiks võiks see osutuda eelkõige juhul, kui sisseostetavate teenused hinnad (nt kohatasud) on kõrgemad kui enda asutustes.

4) Teenuste kättesaadavuse vähendamine

Elanikkonna jaoks on eksisteerib mure, et teatud teenuste kättesaadavus võib ühinemise tulemusel väheneda. Elanikkonda puudutavalt võib nendeks olla nt ühistransport ja teede

korrashoid, aga ka valla „kaugenemine“, mis samas praktikas ei peaks probleemid olema. Omavalitsuse vaates on küsimus riigipoolse rahastuse võimalik vähenemine, kuna teatud küsimused on edaspidi omavalitsuse sisesed, mitte ülesed.

Arvestades analüüsi koostamise raames läbiviidud intervjuusid ekspertidega, analüüsi koostajate varasemaid kogemusi ning Jõhvi-Toila ühendamavalitsuse praegust teenuskorraldust, ei peaks teenuse kättesaadavuse halvenemine olema tõsine probleem. Ühinevad omavalitsused on oma peamiste teenuste (sh haridus, kultuuri- ja vaba aja korraldus) suuresti optimeerinud, väljakutseteks võivad olla üksikud küsimused (nt Kohtla-Nõmme kultuurikeskuse tulevik). See vajab aga lahendamist sõltumata ühinemisest. Ühinenud omavalitsuste senine praktika näitab, et teenuste riigipoolne finantseerimine ei vähene ühinemise tõttu. Võimalikud muudatused võivad tulla nt riigipoolsetest kärbetest, kuid need mõjutavad omavalitsusi sõltumata ühinemisest. Omavalitsuste ühinemisel võib vastupidiselt tekkida suurem sünergia, mis pigem parandab eeldusi teenuste kvaliteedi tõstmiseks.

5) Hirm muudatuste ees ja finantsriskid

Ühinemise puhul ei saa alahinnata ka emotsionaalset poolt, milleks on hirm muudatuste ees. Elanikkonnal võib esineda kartus, et midagi tahetakse „pähe määrida“ (seda aitaks maandada järjepidev ja selge kommunikatsioon). Samuti on hirm, et ühinemisega võivad mõned töökohad kaduda, mis samas on reaalne, kuna dubleerivaid ametikohti pole tarvis. Finantsriskidena on omavalitsusjuhtide jaoks üleval küsimus, kuidas mõjutab teise omavalitsuse finantspositsioon ühendamavalitsust. Seejuures on oluliseks ohuks võimalus, et potentsiaalsed nõuded (nt Jõhvi päikesepargi arendaja hüvitusnõue) halvendavad ühendamavalitsuse finantspositsiooni.

Ekspertide vaade

Analüüsi koostamise raames läbiviidud ekspertintervjuudest lähtuvalt võib ühinemise kõige olulisemateks punktideks pidada järgnevat:

1) Ühinemistel on universaalselt kaks selgelt positiivset mõju – finantsvõimekuse kasv ja tugevam spetsialiseerumine

Ekspertide hinnangul saab ühinemiste senisest praktikast lähtuvalt välja tuua kaks selget positiivset mõju. Finantsvõimekuse kasv tekib ühelt poolt eelarve mahu kasvust ning teisalt protsesside efektiivistamisest (dubleerivate ametikohtade kadumine, ühendasutuste loomine, eeldused paremaks majandamiseks jms) tekkivast täiendavast võimekusest. Samas eeldab see ka professionaalset (ning intriigidevaba) juhtimist ning nn suurt pilti. Eelkõige avaldub võimekuse kasv väiksemate omavalitsuste puhul, kellel ühinemiseelselt investeerimissuutlikkus sisuliselt puudus. Võimekus värvata paremaid spetsialiste (vähem juhte ja rohkem spetsialiste, konkurentsivõimelisem töötasu) ning suurendada nende spetsialiseerumist on samuti reegel, mis võiks ka Jõhvi ning Toila ühinemisel kehtida. Parem spetsialiseerumine loob omakorda eelduse teenuste arendamiseks, ühiste standardite määratlemiseks jne.

2) Paremad eeldused piirkonna terviklikumaks arenguks

Suurem omavalitsus tähendab ka laiemat vaadet arendustegevustele. Igapäevaselt pendelrände jms kaudu seotud piirkondade ühendamine loob eeldused vastavate

väljakutsete paremaks lahendamiseks. Eraldi rõhutasid eksperdid ühise üldplaneeringu olulisust, mis paneb paika ühise ruumimustri ja arengusuunad.

3) Ühendomavalitsuse tulevikumudelit ei tohiks eelnevalt liiga täpselt paika panna

Ekspertide selge soovitus on, et ette ei tohiks väga konkreetselt fikseerida, millised asutused jäävad, kuidas näeb välja juhtimisstruktuur jne. Täpsema plaani koostamine on ühinenud omavalitsuse juhtide kujundada, lisaks toovad praktikas väliskeskonnast tulenevad tegurid kaasa muudatusvajadused, mida ei ole võimalik täpselt ette prognoosida. Ekspertide selge soovitus on, et enamus asjad "saab paika loksutada" ühinemisjärgselt ning see sõltub mh uute juhtide nägemusest. Jõhvi ja Toila ühinimesi puhul võib eraldi rõhutada, et omavalitsuste teenuskorralduses ei ole kriitilisi kohti, mis vajaks koheselt radikaalset ümberkorraldust.

4) Praktikast vajavad tähelepanu organisatsioonikultuur ning kõikvõimalikud ühtlustamised, millega tuleb ühinemisjärgselt tegeleda

Arvestama peab, et ühinenud omavalitsuste organisatsioonikultuur ning senised praktikad on olnud erinevad. Kõikvõimalikud teenuste korrad, sisekorralduse reeglid, normkoormused jms tuleb ühinemise järgselt ühiselt välja töötada ning selles võib leiduda üllatusi. Nii on ühise organisatsioonikultuuri loomine teema, mis peab olema ühinemise järgselt fookuses ning mis samas paratamatult võtab aega.

5) Sümbolite tähtsust ja identiteediküsimusi ei tohiks alahinnata

Ühendomavalitsuse nimi, sümbolika jms on teemad, mis võivad põhjustada suuri erimeelsusi, mis pärsivad ühendomavalitsuse tõhusat käivitamist. Lisaks on oluline, et toetatud saaks kohaliku tasandi identiteedi hoidmise ja arendamise küsimused, mis on eelkõige olulised suuremate ühinemiste puhul. Seega peab arvestama, et väiksemaid kohalikke kogukondi tuleb toetada ja usaldada, kuna sellel on otsene mõju ühendomavalitsuse toimimisele.

6) Ühinemise "edukust" võib mõjutada üldine majanduskeskkond

2017. a haldusreformile järgnesid mitmed head aastad, kus majanduskasv oli kiire, tulumaksu laekumine kasvas jne. Samuti lisandusid omavalitsustele nt COVID-kriisi ajal täiendavad toetused, investeeringute tegemist hõlbustas ühinemistoetus. 2024. a septembri seisuga on Eestis mitu aastat kestnud majanduslangus koos kiire inflatsiooniga, mis on viinud olukorrani, kus omavalitsuste võimekus on märkimisväärselt vähenenud. Riigipoolsed maksutõusud ja kärped mõjutavad paratamatult ka lähiaastatel omavalitsuste võimekust. Samas on need tegurid, millele ühinenud omavalitsusel võiks olla parem vastu seista olukorras, kus investeerimisvõimekus paratamatult väheneb.

7) Oluline on ühinejate hoiakud ja tahe

Ühinemise oluline edutegur on selle eestvedajate hoiakud ja tahe. Hoiak, et koos suudetakse rohkem ja paremini on ülioluline ning see sõltub eestvedajatest ja valdkondlikest juhtidest. Praktikast esineb oht, et teatud valdkondi jäävad juhtima inimesed, kes pole olnud ühinemise pooldajad. Seetõttu kannatab ka ühinemise järgselt valdkondlik areng, kuna muudatustega ei soovita kaasa tulla, teatud juhtudel võib esineda ka vastutöötamist. Ühinemise järgselt peab arvestama ka sellega, et algne entusiasm võib ajas väheneda ning teatud tagasilangus on partamatu. Selle juures on aga oluline järjepidevus ja ühtehoidmine.

8) Oluline on uute ühiste võimaluste teadvustamine

Jõhvi ja Toila ühinemise juures tuleb rääkida ka uute võimalustest, sh tunnetuslikest väärtustest. Toila valla elanike jaoks saab vallasiseseks objektiks nt Jõhvi Kontserdimaja, aga ka Jõhvi spordirajatised, riigigümnaasium ja teised riiklikud asutused, Jõhvi rajatavad filmistuudiod jms. Jõhvi valla kodanikud elavad aga ühinemise järgselt omavalitsuses, millel on u 30 km merepiir, pankrannik, sadam jms. Liites kokku kahe omavalitsuse eripärad ning neid ühiselt võimendades luuakse eeldused ühendamavalitsuse konkurentsivõime kasvuks.

Ühinemise mõjud 2, 5 ja 10 aasta vaates

Ühinemise võimalikke mõjusid kvantitatiivselt ajateljele panna võimalik ei ole. Küll aga toob varasemate ühinejate ja ekspertide kogemus välja järgneva:

- 1) Esimese aasta-kahe aastaga peaks paika saama ka uue arengukava, prioriteedid ning investeeringute plaani. Oluline on kohe alguses kujundada pikem ühine vaade, kus ka kogukondadel on selge, millised suunad võetakse.
- 2) Esimesed ühinemisjärgsed aastad lähevad ühendamavalitsuse organisatsioonikultuuri, struktuuri ja protsesside paikaloksutamiseks. Nende teemadega tuleb tegeleda esimesel võimalusel, kuid läbimõeldult. Nt ühendasutuste loomine võib toimuda ka järk-järgult, mistõttu võib selleks kuluda ka kogu esimene valimistsükkel (4-5 aastat).
- 3) Ühise identiteedi loomine võib võtta rohkem aega, kui 5 aastat, kuid see sõltub ka ühinejatest. 4-5 ühineja puhul (nt nii Alutaguse vald kui ka Saue vald) on see keerukam kui kahe ühineja puhul, kus ühisosa on juba varasemalt olemas.

Mõjud juhul kui ühinemist ei toimu

Lihtsasti kasutatavat meetodikat, mille alusel objektiivselt ja kvantitatiivselt mõõta, mis juhtuks siis, kui omavalitsused ei ühineks, ei ole. Küll on aga selge, et saavutamata jääks teatud mõjud, mis on kvalitatiivselt hinnatavad, sh:

- 1) Jätuks senine ebaloogiline halduskorraldus, kus keskus ja tagamaa on eraldiseisvates omavalitsustes. 2017. a haldusreformi tulemusena tekkinud Toila vald oleks jätkuvalt geograafiliselt ja funktsionaalselt vähe seotud moodustis, mille erinevate piirkondade ühisosa on väike ning mida võib pidada haldusreformi ebaõnnestunud näiteks. Tulenevalt sellest, et Jõhvi ja Toila on eraldi omavalitsused oma huvide ja prioriteetidega, oleks eeldused elanike vajadustest lähtuvate halduspiire ületavate teenuste arendamiseks väiksemad.
- 2) Jõhvi vald kui keskus oleks nõrgem ja väiksema konkurentsivõimega nii maakondlikus, regionaalses, üleriigilises kui ka rahvusvahelises vaates. Perspektiivis langeks Jõhvi elanike arv tõenäoliselt alla 10 000 ning seda on tugeva keskuse jaoks liiga vähe. Seega süveneks ühinemata jätmise puhul oht, kus Jõhvi positsioon keskusena oleks ajas pigem nõrgenev.
- 3) Omavalitsustel (tänapäevases seisus eelkõige Toila vallal) oleks keerulisem planeeritud investeeringuid ellu viia, kuna tulem ning sellest lähtuvalt suutlikkus vajalikke projekte ellu viia on tagasihoidlikum kui ühiselt. Seejuures väga häid lahendusi, kuidas tulemit eraldiseisvalt parandada, ei ole (ühiselt on paremad eeldused sünergiaks ja efektiivsemaks toimetumiseks).

- 4) Omavalitsuste võimekus leida kvalifitseeritud spetsialiste ja seeläbi arendada avalikke teenuseid oleks väiksem. Seda on tõdenud ühiselt ka mõlema omavalitsuse juhtkonnad.

5.3 Ühinemisega seotud muud aspektid

Tulenevalt töö lähteülesandest ja koostamise ajaraamist ei sisaldu töös detailset ühinemisega kaasnevate muutuste analüüsi valdkondade lõikes. Siiski on analüüsi koostajad järgnevalt toonud välja info ja hinnangud ühinemisega kaasnevate võimalike kitsaskohtade ja/või huviküsimuste kohta. Esitatud info põhineb eelkõige omavalitsuste juhtkondadega läbi viidud intervjuudel.

Haridusteenuste tarbimine Kohtla-Järve linnas

Omavalitsuste vaheline arvlemine on nii Jõhvi kui ka Toila vallal mahukas eelkõige Kohtla-Järve linnaga. Laste arvu kohta, kes linnas teenuseid tarbivad, on paari aasta tagused andmed. Suurusjärgud on eeldatavalt ka käesoleval õppeaastal samalaadsed:

- Lasteaialapsi käis 22/23 õppeaastal Kohtla-Järve linna lasteaedades nii Jõhvi vallast kui ka Toila vallast mõlemast 60. Kohtla-Järve lapsi käis Jõhvi valla lasteaedades 12 ja Toila valla lasteaedades 8;
- Kohtla-Järve linnas põhikoolis õppis 22/23 õppeaastal 135 Toila valla elanikust õpilast ja 100 Jõhvi valla elanikust õpilast. Kohtla-Järve õpilasi oli Jõhvi valla koolides 166 ja Toila valla koolides (Kohtla-Nõmme Kool) 57;
- Kohtla-Järve linna huvikoolides (peamiselt Koolinoorte Loomemaja aga ka Kustide Kool) õppis 22/23 õppeaastal 57 Toila valla elanikust õpilast ja 27 Jõhvi valla elanikust õpilast.

Olukorra otstarbekuse hindamisel lasteaedade osas on vaja arvestada, kas või milline on kohatasude erinevus, kas omavalitsuste enda lasteaedades on need kohad (6-7 rühma) olemas ning milline on vajalik investering nende rajamiseks. Geograafiline lähedus ja lapsevanemate valikuvabadus jäävad olulisteks teguriteks ka edaspidi. Hetkeseisuga võib eeldada, et arvlemise vajadus Kohtla-Järve linnaga jääb ühinemise järgselt u sama suureks kui seni, põhimõttelist muudatust ühinemine kaasa ei too.

Kohtla-Nõmme alevi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni investeringuvajaduse suurus

Analüüsi koostamise raames tõstatati intervjuude raames eraldi väljakutsena Kohtla-Nõmme alevi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni investeringute vajadus. Eelhinnangu alusel on alevi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni investeringuvajadus kokku u 1,5 miljonit eurot, millest 600 tuhat eurot sisaldub juba Toila valla eelarvestrateegia investeringutes. Ülejäänud mahus (0,9 miljonit eurot) tehtavad tööd ei ole kiireloomulised, neid on võimalik teostada järk-järgult edasistel aastatel (tabel 29). Seega ei ole tegu kriitilise küsimuse ega investeringuga, mis peaks ühinemise põhimõttelist otsustamist mõjutama.

Tabel 29. Kohtla-Nõmme alevi vajalikud üvk investeeringud (Toila Vallavalitsus)

Kohtla-Nõmme ÜVK investeeringud	
Kreegi suurkaevpumppla rekonstrueerimine	69 000
veevõrgu rajamine ja rekonstrueerimine (1840 m)	228 000
isevoolse ühiskanalisatsiooni rajamine (4650 m)	784 000
survekanalisatsiooni ja reoveepumppla rajamine (2440 m)	442 000
Kokku	1 523 000

Omavalitsuste ühinemise järgse rahastamisega seotud kohtupraktikad

Kohtupraktikad, mis on seotud ühinemise järgse kohalike omavalitsuste teenuste riigi poolse rahastamisega puuduvad.

Seotud lahendustele ei osanud viidata ükski kolmest läbiviidud ekspertintervjuu subjektist. Ministeeriumi esindaja väitis selgesõnaliselt, et rahastamisega seotud ühinemise pinnalt tehtud kohtulahendeid ei ole. Ka töö koostajal puudub hoolimata pikaajsest tegevusest omavalitsuste nõustamisel (sh seotuna haldusreformiga) senise töökogemuse raames vastav teadmus.

Riigi Teataja⁵ portaalist tehtud kohtulahendite päringud (märksõnad „haldusterritoriaalse korralduse muutmine“ ja „haldusreform“) ei andnud kohalike omavalitsuste teenuste riigi poolse rahastamisega seotud tulemusi.

Omavalitsuste ühinemise järgsele rahastamisele kohalduvad seadusesätted

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus ei reguleeri omavalitsuste ühinemise järgset rahastamist. Rahaliste kohustuste seisukohast on määratletud ainult volikogu poolt valitud ja ametisse nimetatud isikute sotsiaalsed garantiid (§54¹) ning ametnike ja töötajate sotsiaalsed garantiid (§54³)

Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus §6 lg 6 sätestab, et kui ühinemise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse kohta ühinemise aastale järgneval aastal riigieelarvest eraldatav toetus on väiksem summast, mille ühinenud kohaliku omavalitsuse üksused oleksid saanud kokku eraldiseisvatena ühinemise aastale järgneval aastal kehtival toetuse jaotamise tingimustel, siis ühinemisest tingitud toetuse vähenemine kompenseeritakse.

Seega arvestatakse tasandus- ja toetusfondi koefitsiendid ümber vastavalt ühinenud omavalitsuse koondnäitajatele, kuid meetodikast tulenevalt jääb laekuvate eraldiste suurusjärk samaväärseks.

Probleemile, et ühinemise järgselt oleks riiklik rahastamine vähenenud, ei osanud viidata ükski kolmest läbiviidud ekspertintervjuu subjektist (kõik kolm on nii ühinemise perioodil kui ka peale seda ametis olnud/olevad omavalitsusjuhid). Ekspertide kinnitusel ühinemisega seostatavat rahastamise vähenemist ei toimunud haridustoetuse ega ka ühistranspordi vaates.

Ühinemine võib avaldada mõju erinevate rahaliste toetuste taotlemisele. Näiteks toob Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus §6 lg 3 lisaks välja, et

⁵ https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/koik_menetlused.html

riigieelarvest või struktuurivahenditest investeringutoetuse andmisel võetakse kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemine võimaluse korral arvesse ühe täiendava ja toetuse andmist eelistava asjaoluna, kui see ei lähe vastuollu meetme eesmärkidega.

Teisalt tõi Saue vallavanem oma ühinemiskogemuse juures välja, et kuigi ühinejad (eriti väiksemad vallad - Kernu ja Nissi), oleks ehk erinevatest meetmetest saanud iseseisvalt jätkates mõningaid rahastusi enam taotleda, siis teisalt oleks projektide finantseerimine (omaosalused) olnud raskendatud. Seega suurendas ühinemine investeringute tegemise võimekust, kuigi võimalused võisid väheneda. Jõhvi ja Toila ühinemise puhul pole siiski ette näha, et see võiks negatiivselt mõjutada ühendamavalitsuse osalemist erinevatest fondidest toetuse taotlemisel.

Võimalikud muud ühinemise järgse rahalise mõjuga protsessid omavalitsustes

Järgnevalt on välja toodud lühiülevaate protsessidest, mille kohta on ühinemise aruteludes välja toodud, et nendega kaasneb risk tulevikus ühendamavalitsusele rahalisi kulutusi kaasa tuua. Samas ei ole nende riskide realiseerumine või mitterealiseerumine käesolevaks hetkeks veel lõplikult teada.

- **Pargitaguse küla päikesepargi rajamine (Jõhvi vald)⁶**

Haldusasja nr 3-21-1462 menetluses taotles Justiitsministeerium Kaitseministeeriumi algatusel Jõhvi Vallavalitsuse poolt Jõhvi valla Pargitaguse küla Liivaahu ja Jalaka kinnistutele päikesepargi rajamiseks välja antud projekteerimistingimuste ja ehitusloa kehtetuks tunnistamist.

02.08.2024 kohtuotsusega tunnistati vaidlustatud korraldused kehtetuks. Arendajad esitasid kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse. Hetkel on asi Tartu Ringkonnakohtu menetluses.

- **Päite-Vaivina tuulepargi rajamine (Toila vald)**

Toila vallal oli kohtuvaidlus seoses taotletud ehitusloa (2016. a.) väljastamisest keeldumisega Päite-Vaivina tuulepargile. Riigikohtu halduskolleegium rahuldab 18.05.2022 Toila valla kassatsioonikaebuse kohtuasjas 3-26-1562 ning tühistas Tartu Ringkonnakohtu 22.12.2020 otsuse ning saatis asja uueks läbivaatamiseks samale ringkonnakohtule.

Kuna Riigikohtu halduskolleegium saatis asja uueks arutamiseks, jagatakse menetluskulud asja uuel lahendamisel. Menetluskulud ei ole märkimisväärsed – algselt mõisteti vallalt välja ca 16 700 eurot, aga see otsus on tühistatud. Toila Vallavalitsuse hinnangul on täiendavate kohustuste tekkimine selle kaasusega väga ebatõenäoline.

- **Toila Gümnaasiumi ümberkorraldamise kohtukaebus (Toila vald)**

Toila Vallavolikogu otsustas 27.03.2024, et 1. septembrist 2026 lõpeb Toilas gümnaasiumihariduse andmine. Kooli lapsevanemad esitasid kaebuse Tartu Halduskohtusse, kuna nende hinnangul halvendab otsus Toila Gümnaasiumi tegevus ümber

⁶ Täpsem kirjeldus on Jõhvi valla 2023. a majandusaasta aruandes

korraldada valla laste hariduse kvaliteeti ja õpikeskkonda. Kohus on võtnud kaebuse menetlusse.

Juhul kui kohus ei rahulda lapsevanemate kaebust, siis valdade ühinemisele mõju puudub. Juhul kui kohus tunnistab vallavolikogu otsuse kehtetuks jätkub gümnaasiumihariduse andmine Toila Gümnaasiumis ja riigipoolne toetus uue põhikooli hoone ehitamiseks mahus 6,6 miljonit eurot jääb omavalitsusel saamata. Samuti jääb sellisel kujul ära vajadus projekti omafinantseerimiseks (u 1,1 miljonit eurot) ja kooli rajamiseks (800 000 eurot) valla eelarvest.

5.4 Lõppjärelused

Ühinemise analüüsi koostajate hinnangul on Jõhvi ja Toila valla ühinemine kokkuvõttes loogiline ja mõistlik, kuna:

- 1) Tekib omavalitsus, mis on **geograafiliselt ja funktsionaalselt seotud** (keskustagamaa). Osaliselt on ühinemine ka „vigade parandus“, kuna 2017. a haldusreformi tulemusena tekkinud Toila vald ei ole haldusterritorriaalselt loogiline. Siiski jääb ka Jõhvi ja Toila võimaliku ühinemise järgselt eripäraks Kohtla-Nõmme ja osalt Kohtla piirkonna jätkuv seotus Kohtla-Järve linnaga (Järve linnaosa), millega tuleb arvestada. Samas jääb ka Kohtla-Järve Ahtme linnaosa tugevalt seotuks Jõhviga, ühendomavalitsuse territooriumi sisse jäävad nn lahustükkidena Kohtla-Järve Oru ja Kukruse linnaosad.
- 2) Ühinemise tulemusena tekib u 16 000 elanikuga omavalitsus, millel on paremad eeldused olemaks **tugevam tõmbekeskus ja koostööpartner** nii Ida-Virumaa keskregiooni, maakonna, laiema regiooni kui ka kogu riigi vaates.
- 3) Ühinemine loob eeldused **finantsvõimekuse kasvuks ning spetsialiseerumise suurendamiseks**. See omakorda tähendab perspektiivis parema kvaliteediga avalikke teenuseid.
- 4) Jõhvi ja Toila vallas on tänaseks olulised reformid (nt haridusvaldkonnas) tehtud, mis tähendab, et **ühinemise järgselt ei pea vähemalt koheselt mahukaid reforme ellu viima**. Suhteliselt lihtne ja selgepiiriline teenuste korraldus teeb muudatuste elluviimise lihtsamaks nii selle läbiviijatele kui ka kohalikele elanikele.
- 5) Ühinemise edukust mõjutavad olulisel määral selle **eestvedajate hoiakud ja tahe**. Soov näha ühinemises paremaid võimalusi (mõlemal vallal on oma tugevused, eripära jne) ning sellest lähtuv tegutsemine tähendab suure tõenäosusega ka edukamat ühist tulevikku.

Lisa 1. Intervjuudes osalenute nimekiri

- **Jõhvi vallajuhtide fookusgrupp** (9.09.2024)
 - osalejad: Maris Toomel (vallavanem), Vallo Reimaa (volikogu esimees), Ilmar Aun (abivallavanem), Sergei Andrejev (vallavalitsuse liige), Rein Luuse (arendusnõunik)
- **Toila vallajuhtide fookusgrupp** (9.09.2024)
 - osalejad: Eve East (vallavanem), Etti Kagarov (volikogu esimees), Roland Peets (vallavalitsuse liige), Rein Merirand (volikogu liige), Anneki Teelahk (volikogu liige), Mehis Luus (arendusnõunik)
- **Mikk Lõhmus**, ekspertintervjuu (11.09.2024)
- **Andres Laisk**, ekspertintervjuu (16.09.2024)
- **Tauno Võhmar**, ekspertintervjuu (18.09.2024)